

**UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA**

DIPLOMSKO DELO

**OBDAVČITEV PLAČ: PRIMERJAVA MED SLOVENIJO IN
AVSTRIJO**

Ljubljana, oktober 2007

PETRA JANKOVIĆ

IZJAVA

Študentka Petra Jankovič izjavljam, da sem avtorica tega diplomskega dela, ki sem ga napisala pod mentorstvom dr. Marka Hočevarja in dovolim objavo diplomskega dela na fakultetnih spletnih straneh.

V Ljubljani, oktober 2007

Podpis:

KAZALO

1. Uvod	1
2. Stroški dela v zakonodaji in standardih.....	2
2.1. Pojem plače	2
2.2. Opredelitev stroškov dela na podlagi SRS 15	3
2.2.1. Razvrščanje stroškov dela in stroškov povračil zaposlencem	3
2.2.2. Začetno računovodsko merjenje stroškov dela in stroškov povračil zaposlencem	4
2.3. Opredelitev stroškov dela na podlagi MRS 19.....	4
2.4. Urejanje plač po zakonu	5
2.5. Cilj davčnih sprememb	7
3. Dohodnina	8
3.1. Zavezanec za dohodnino	9
3.2. Predmet obdavčitve	10
3.2.1. Dohodek iz zaposlitve	10
3.2.2. Boniteta	12
3.3. Davčne stopnje in davčne olajšave	13
3.3.1. Primer obračuna plače za leto 2007 glede na leto 2006	16
4. Prispevki za socialno varnost	17
4.1. Stopnje prispevkov za socialno varnost zaposlenih.....	18
4.1.2. Primer izračuna prispevkov za socialno varnost za davčnega zavezanca	19
4.2. Pokojninsko in invalidsko zavarovanje	19
4.3. Zdravstveno zavarovanje	21
4.4. Zavarovanje za starševsko varstvo in družinski prejemki	23
4.5. Zavarovanje za primer brezposelnosti	23
5. Obdavčitev plač v Avstriji.....	24
5.1. Predstavitev Avstrije	24
5.2. Dohodnina	25
5.2.1. Zavezanci za plačilo dohodnine	25
5.2.2. Dohodek iz zaposlitve	26
5.3. Davčne stopnje in davčne olajšave	26
5.3.1. Splošne davčne olajšave (odbitni zneski).....	27
5.3.2. Posebni izdatki	27
5.3.3. Izredne obremenitve	28
5.3.4. Stroški, nastali v povezavi s pridobitvijo dohodka	29
5.4. Socialni prispevki	30
6. Primerjava obdavčitve plač med Slovenijo in Avstrijo	32
6.1. Praktični primer izračuna obdavčitve plač v Sloveniji in Avstriji	33
7. Sklep.....	36
Literatura	39
Viri.....	39

1. Uvod

Slovenija je bila zaradi nekokurenčnosti v primerjavi z ostalimi evropskimi državami pred kratkim primorana uvesti spremembe na področju obdavčitve tako podjetij kot posameznikov. V zadnjih nekaj letih smo bili priča mnogim spremembam zakonodaje, samo zakon o dohodnini je bil noveliran kar petkrat (Pust, 2006, str. 26), kar jasno kaže, da davčni sistem v Sloveniji še ni stabilen. V normalnih okoliščinah naj bi bilo v davčnem sistemu prisotnih čim manj radikalnih sprememb, katerim se morajo davčni zavezanci nenehno prilagajati.

Trg dela je tako v Sloveniji kot v drugih evropskih državah med najšibkejšimi. Dejstvo je, da je v EU premalo ljudi zaposlenih, kot tudi da ustvarimo premalo novih delovnih mest. Zato bo morala Evropa, če bo želela doseči polno zaposlenost, do leta 2010 ustvariti preko 20 milijonov novih delovnih mest (Hribar Milič, 2005, str. 17). Seveda teh sprememb ne bo možno doseči, če ne bodo vpeljene spremembe tudi v posameznih drugih evropskih državah. Slovenija je ena od držav, ki je prisiljena korenito spremeniti davčno politiko v želji po zagotavljanju večje konkurenčnosti evropskemu okolju.

Nenehne spremembe drugih davčnih sistemov so privedle do tega, da je delo v Sloveniji med najvišje obdavčenimi v Evropi, kar zavira njeno konkurenčnost gospodarstva, podjetjem zmanjšuje možnost vlaganja v raziskave in razvoj, posledično pa je ogrožena tudi večja varnost zaposlenih. Zaradi vseh zgoraj naštetih razlogov je bila davčna reforma v Sloveniji nujno potrebna.

Namen diplomskega dela je prikazati, kako so obdavčene plače v Sloveniji in znotraj tega primerjati, kako so bile obdavčene plače v letu 2006 in v letu 2007 po sprejetju paketa novih davčnih predpisov. Pri tem se bom posvetila predvsem spremembam, ki sta jih prinesla novi zakon o dohodnini (Zdoh-2) in davek na izplačane plače.

Ker je cilj Slovenije postati konkurenčna tujim trgov, bom v drugem delu diplomskega dela opisala, kako so obdavčene plače v Evropski uniji. Za primerjavo sem si izbrala našo sosednjo državo Avstrijo.

Vsebina diplomskega dela je razdeljena v tri sklope. V prvem delu sem predstavila sistem obdavčitve plač v Sloveniji. Pri tem sem dala velik poudarek sami primerjavi obdavčitve plač med staro in novo zakonodajo, ki je bila sprejeta januarja 2007. V drugem delu sem se osredotočila na obdavčitev plač in plačno politiko v sosednji državi Avstriji. V zadnjem delu pa sem prikazala bistvene razlike v sistemu obdavčitve plač med Slovenijo in Avstrijo.

Cilj diplomskega dela je prikazati, kako Slovenija zasleduje trend obdavčevanja plač v primerjavi z ostalimi evropskimi državami.

2. Stroški dela v zakonodaji in standardih

2.1. Pojem plače

Plača v najširšem smislu predstavlja plačilo za v delovnem razmerju opravljeno delo. Delovno razmerje predstavlja razmerje med delavcem in delodajalcem in ima naslednje značilnosti (Kruhar Puc, 2005, str.13):

- prostovoljnost,
- delovni proces je organiziran,
- delo je osebno,
- delo je plačano,
- delo je nepretrgano,
- dela se po navodilih in pod nadzorom delodajalca.

Plača delavca je sestavljena iz (Kruhar Puc, 2005, str. 289):

- osnovne plače,
- plače za delovno uspešnost,
- dodatkov,
- dela plače iz naslova uspešnosti poslovanja (udeležba pri dobičku), če je le-to dogovorjeno s kolektivno pogodbo ali pogodbo o zaposlitvi.

Kot dodatki se štejejo dodatki za posebne obremenitve pri delu, neugoden vpliv okolja, nevarnost pri delu v delovnem času, ki je za delavca manj ugoden. Dodatki se ne izkazujejo ločeno, če so že upoštevani v vrednotenju delovnega mesta in s tem zajeti v osnovni plači. Poleg zgoraj naštetih dodatkov pripada delavcu tudi dodatek za delovno dobo, ki znaša 0,5% od osnovne plače za vsako izpolnjeno leto delovne dobe.

Delavcu na podlagi Zakona o delovnih razmerjih (2002) pripadajo tudi drugi osebni prejemki, kot so regres za letni dopust, jubilejna nagrada, odpravnina ob upokojitvi, solidarnostna pomoč in povračila stroškov v zvezi z delom, kamor spadajo prehrana med delom, prevoz na delo in z dela, službena potovanja (dnevnice, prenočišče, prevoz), terenski dodatek, nadomestilo za ločeno življenje.

V kolikor je delavec odsoten z dela, mu na podlagi Zakona o delovnih razmerjih (2002) pripada nadomestilo plače za čas odsotnosti z dela v naslednjih primerih:

- bolezni,
- poklicne bolezni in nesreče pri delu,
- letnega dopusta,
- na dela prost dan po zakonu,
- izobraževanje,

- v drugih primerih določenih z zakonom, splošnim aktom organizacije oziroma kolektivno pogodbo, ki velja za to organizacijo.

2.2. Opredelitev stroškov dela na podlagi SRS 15

Slovenski računovodski standard 15 (2006), v nadaljevanju SRS 15, govori o stroških dela kot o zasluških zaposlencev, kar predstavlja vse oblike poplačil, ki jih daje podjetje zaposlenim v zameno za njihovo službovanje. Zaslužke zaposlencev obravnava kot svoje stroške dela ali kot deleže v razširjenem dobičku¹ pred predstavitvijo dobička v izkazu poslovnega izida. Z zasluški so lahko povezane tudi določene dajatve, ki povečujejo stroške dela ali deleže v razširjenem dobičku.

2.2.1. Razvrščanje stroškov dela in stroškov povračil zaposlencem

SRS 15 med stroške dela uvršča

- plače, ki pripadajo zaposlencem v kosmatem znesku,
- nadomestila plač, ki pripadajo zaposlencem skladno s predpisi, kolektivno pogodbo ali pogodbo o zaposlitvi za obdobje, ko ne delajo, v kosmatem znesku, ki bremeni podjetje,
- dajatve v naravi, darila in nagrade, ki niso v neposredni zvezi s poslovanjem (prevoz na delo, prehrana),
- odpravnine po prenehanju zaposlitve v podjetju,
- dajatve, ki se dodatno obračunavajo od vseh zgoraj naštetih postavk in bremenijo izplačevalca (davek na izplačane plače, dajatve za socialno varnost).

Med deleže v razširjenem dobičku in ne med stroške dela računovodski standard 15 uvršča

- zneske, ki jih odvisno od razširjenega dobička prejemajo člani organov v podjetju, ki ne prejemajo plač,
- zneske, ki jih odvisno od razširjenega dobička prejemajo zaposleni v podjetju kot dodatek k plačam.

Preden se stroški dela pojavijo med poslovnimi odhodki in vplivajo na poslovni izid obračunskega obdobja, se lahko zadržujejo v vrednosti nedokončane proizvodnje in zalog proizvodov. Deleži v razširjenem dobičku skupaj z ustreznimi dajatvami povečujejo poslovne odhodke, tako da je dokončni dobiček že zmanjšan za njihovo velikost.

Stroški povračil zaposlencem imajo lahko naravo stroškov plač (prevoz na delo, prehrana) ali naravo stroškov storitev (potni stroški, šolnine, štipendije, stroški dela na terenu).

¹ Razširjeni dobiček je dobiček, povečan za prevrednotovalne odhodke, ki se nanašajo na deleže članov uprave (ravnateljstva), članov nadzornih svetov, zaposlencev in drugih, ki niso lastniki v razširjenem dobičku.

2.2.2. Začetno računovodsko merjenje stroškov dela in stroškov povračil zaposlencem

Stroški dela se obračunavajo skladno s kolektivno pogodbo, zakonom, splošnim aktom podjetja ali pogodbo o zaposlitvi najmanj enkrat mesečno. Priznajo se na podlagi listin, ki dokazujejo, da je bilo delo opravljeno. Lahko se pojavijo tudi izplačila, ki so znotraj leta neenakomerna in jih je mogoče časovno razmejiti znotraj poslovnega leta (regres za letni dopust se nanaša na celo leto, izplačan pa je v enkratnem znesku).

Obračunanim stroškom dela pripadajo z njimi povezani kratkoročni dolgovi, dokler se ne poravnajo. Obveznost za plače je sestavljena iz obveznosti do zaposlenca v znesku kosmatih plač in obveznosti za dajatve, ki se obračunajo glede na znesek kosmatih plač in niso njihov sestavni del.

Podjetje lahko v skladu s predpisi oblikuje lastni pokojninski sklad ali druge sklade za potrebe zaposlencev. Pri tem mora upoštevati določbe MRS 19 (zaslužki zaposlencev) in MRS 26 (obračunavanje in poročanje pokojninskih skladov).

2.3. Opredelitev stroškov dela na podlagi MRS 19

Eno od pomembnih načel mednarodnega računovodskega standarda 19 (v nadaljevanju MRS 19) je, da nastane strošek dela v obdobju, ko je delo opravljeno, in ne takrat, ko je to delo plačano.

Namen MRS 19 (2001) je, da predpisuje, kako naj zaposlovalci obračunavajo in razkrivajo zasluške zaposlencev. Zasluške zaposlencev uvršča v naslednje kategorije:

- kratkoročni zasluški: plače in prispevki za socialno varnost, nadomestila za odsotnost z dela v času plačanega dopusta ali bolezni, nedenarni zasluški (zdravstvena oskrba, avtomobili, nastanitev), premije, deleži v dobičku;
- pozaposlitveni zasluški²: pokojnine, pozaposlitveno življenjsko zavarovanje, pozaposlitvena zdravstvena oskrba. Poznamo dva programa pozaposlitvenih zaslužkov in sicer program z določenimi zaslužki (defined benefit plan) in program z določenimi prispevki (defined contribution plan). Prvi je bil popularen predvsem v 80-tih letih. Zaposlenemu zagotavlja določen mesečni znesek pokojnine, ki je odvisen predvsem od višine plače, starosti ob upokojitvi in delovne dobe. Podjetje za zaposlene vlaga prispevke predvsem v javne sklade. Plačilo zaslužkov iz sklada je odvisno predvsem od finančnega stanja in naložbenih dosežkov sklada kot tudi od sposobnosti podjetja, da premaga primanjkljaj sredstev sklada. Podjetje ponavadi zavaruje aktuarska in naložbena tveganja (če so aktuarske in naložbene izkušnje slabe, se lahko obveza podjetja poveča), povezana s programom. Zaradi tega odhodki niso nujno znesek prispevkov, ki zapadejo v plačilo v obdobju. Zato je ta oblika investicijsko manj rizična z vidika posameznika kot z vidika podjetja. Drugi program je bolj uveljavljen v današnjih časih in temelji na individualnem

² Pozaposlitveni zasluški so zasluški zaposlencev (brez odpravnin in s kapitalom povezanih zaslužkov), ki jih je treba plačati po prenehanju službovanja (MRS 19, 2001, str. 10).

zbiranju prispevkov za posameznika. Znesek zaslužkov, ki jih dobi zaposlenec, je opredeljen z zneskom prispevkov, ki jih je plačalo podjetje (in morda zaposlenec) v program, skupaj z donosi, ki izhajajo iz prispevkov. Zaposlenca bremeni tako aktuarsko tveganje (da bodo zaslužki manjši od pričakovanih) kot naložbeno tveganje (da naložbena sredstva ne bodo zadostovala za pričakovane zaslužke). Posameznik znotraj tega programa lahko vpliva na razpršitev naložb v sklade, delnice in druge finančne instrumente po svoji volji in s tem poveča svoj zaslužek.

- Drugi dolgoročni zaslužki zaposlencev: med dolgoročne zaslužke uvrščamo dolgotrajne odsotnosti (dolga službena pot, študijski dopust), jubilejne nagrade in nagrade za dolgo službovanje, razna nadomestila za čas dolgotrajne delovne nezmožnosti. V to kategorijo uvrščamo tudi deleže v dobičku in premije, ki so izplačane v daljšem obdobju od 12 mesecev po ustrezno opravljenem delu.
- Odpravnine: izplačajo se, ko mora zaposlenec ali skupina zaposlencev končati službovanje pred svojim normalnim rokom za upokojeitev, ali če želi podjetje spodbuditi prostovoljno zapustitev podjetja.
- S kapitalom povezani zaslužki: delnice, delniške opcije in drugi kapitalski instrumenti, kateri so izdani zaposlencem po nižji ceni od poštene vrednosti ter plačila v denarju, katerih znesek je odvisen od prihodnje tržne cene delnic podjetja.

2.4. Urejanje plač po zakonu

V Sloveniji je plačilni sistem urejen v različnih zakonih in predpisih, kar podjetja ovira pri vodenju sodobne motivacijske plačne politike. Plačno politiko urejajo predvsem naslednji zakoni:

- Zakon o delovnih razmerjih (2002)

Zakon o delovnih razmerjih (v nadaljevanju ZDR) je začel veljati 1.1.2003. Urejuje temeljna vprašanja glede plač, kar je eden bistvenih elementov pogodbe o zaposlitvi. Cilj zakona je vključevanje delavcev v delovni proces, zagotavljanje usklajenega poteka delovnega procesa ter preprečevanje brezposelnosti.

- Zakon o dohodnini (2006)

Novi zakon o dohodnini (v nadaljevanju Zdoh-2) je bil sprejet 26.10.2006 in je zamenjal predhodni zakon iz leta 2004. Ta zakon ureja davek od dohodkov fizičnih oseb in je ključnega pomena pri pisanju diplomskega dela. V tem delu diplomskega dela dohodnine ne bom posebej obravnavala, saj jo bom podrobno predstavila v nadaljevanju diplomskega dela.

- Zakon o davku na izplačane plače (1996)

Zakon o davku na izplačane plače je bil sprejet leta 1996. Uveden je bil hkrati z znižanjem prispevne stopnje za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje. S temi spremembami se je znižala obremenitev najnižjih plač (v delovnointenzivnih panogah), obremenjeni pa so izplačevalci visokih plač s stopničasto progresijo. Davek na izplačane plače je predstavljal veliko obremenitev v gospodarstvu, zato je doživel veliko sprememb. Zadnja sprememba zakona je bila

sprejeta leta 2005, ki je predvidela postopno znižanje in ukinitve davka na izplačane plače do leta 2009.

Ta davek plačujejo pravne in fizične osebe, ki izplačujejo plače in so po posebnih zakonih zavezanci za plačevanje prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, obvezno zdravstveno zavarovanje, porodniško varstvo in za zaposlovanje. Davčna osnova je enaka bruto plači.

Tabela 1: Stopnje davka na izplačane plače v letih 2006, 2007, 2008

Če znaša mesečna bruto plača zaposlenega	znaša stopnja davka		
	2006	2007	2008
do 688,53 eur	0,0 %	0,0 %	0,0 %
nad 688,53 eur do 1.669,17 eur	3,0 %	2,3 %	1,1 %
nad 1.669,17 eur do 3.129,69 eur	6,3 %	4,7 %	2,3 %
nad 3.129,69 eur	11,8 %	8,9 %	4,4 %

Vir: Zakon o davku na izplačane plače, 2006.

o Primer izračuna davka na izplačane plače za leti 2006 in 2007

Kot primer vzemimo podjetje, ki ima 4 zaposlene delavce. Prvi zaposleni prejme minimalno plačo, ki znaša 521,83 eur bruto. Dva zaposlena prejmeta plačo, ki znaša 1.254,36 eur bruto. En zaposlen prejme plačo v višini 1.854,19 eur bruto. V nadaljevanju je prikazan izračun davka na izplačane plače za leto 2006 in 2007.

Tabela 2: Izračun davka na izplačane plače za leto 2006

Mesečna bruto plača zaposlenega	Št. zaposlenih	Znesek bruto plač vseh zaposlenih	Stopnja davka	Znesek davka
do 688,53 eur	1	521,83	0,0 %	0
nad 688,53 eur do 1.669,17 eur	2	2.508,72	3,0 %	75,26
nad 1.669,17 eur do 3.129,69 eur	1	1.854,19	6,3 %	116,81
nad 3.129,69 eur	0	-	11,8 %	-
skupaj	4	4.884,74	-	192,07

Vir: Lasten izračun.

Podjetje mora ob izplačilu plač štirim zaposlenim v skupnem znesku 4.884,74 eur bruto plačati 192,07 eur davka na izplačane plače. Za delavca, ki prejme najnižjo plačo, je podjetje oproščeno plačila davka, ker je znesek pod spodnjo mejo, ki je zakonsko določena.

Tabela 3: Izračun davka na izplačane plače za leto 2007

Mesečna bruto plača zaposlenega	Št. zaposlenih	Znesek bruto plač vseh zaposlenih	Stopnja davka	Znesek davka
do 688,53 eur	1	521,83	0,0 %	0
nad 688,53 eur do 1.669,17 eur	2	2.508,72	2,3 %	57,40
nad 1.669,17 eur do 3.129,69 eur	1	1.854,19	4,7 %	87,15
nad 3.129,69 eur	0	-	8,9 %	-
skupaj	4	4.884,74		144,55

Vir: Lasten izračun.

Podjetje mora ob izplačilu plač v višini 4.884,74 eur bruto plačati 47,52 eur manj davka v letu 2007 glede na leto 2006, in sicer 144,55 eur. Za delavca, ki ima najnižjo plačo, je podjetje zopet oproščeno plačila davka na izplačane plače. Iz tega primera je razvidno, da nova progresivna lestvica davka na izplačane plače najbolj ugodno vpliva na zaposlene z visokimi dohodki, kajti pri njih bo razlika v nižjem davku najbolj občutna. Pri zaposlenih z minimalnimi plačami ne bo učinka, ker je njihova plača do z zakonom določene višine oproščena plačila davka na izplačane plače.

- Zakon o kolektivnih pogodbah (2006)

Zakon je bil sprejet 4.4.2006 in ureja stranke, vsebino, postopek sklenitve kolektivne pogodbe, njeno obliko, veljavnost in prenehanje mimo reševanja kolektivnih delovnih sporov ter evidenco in objavo kolektivnih pogodb. Kolektivne pogodbe sprejemajo sindikati oziroma združenje sindikatov kot stranka na strani delavcev in delodajalci oziroma združenje delodajalcev kot stranka na strani delodajalcev.

- Zakon o prispevkih za socialno varnost (1996)

Ta zakon ureja splošna vprašanja prispevkov za vsa socialna zavarovanja, ob njem pa jih urejajo še posebni področni zakoni, ki urejajo zavarovanje za primer brezposelnosti, zdravstveno zavarovanje, pokojninsko in invalidsko zavarovanje in sistem družinskih prejemkov.

2.5. Cilj davčnih sprememb

Temeljni cilji novih davčnih sprememb so naslednji (Slovenija Jutri, 2007):

- Zagotoviti socialno vzdržen sistem

Pri tem naj se ne bi poslabšal socialni položaj ljudi z najnižjimi dohodki. Odpravljene bodo nekatere neenakosti, ki so nastale zaradi neučinkovitih davčnih predpisov.

- Zmanjšati stroške dela

Zaradi nižje davčne obremenitve bodo podjetja lahko presežek denarnih sredstev namenila povečanju izdatkov za raziskave in razvoj, naložbam v nove tehnologije in dodatnemu zaposlovanju.

- Ustvariti konkurenčno davčno okolje s poenostavitvami predpisov o obdavčitvi pravnih oseb

Ustvarjeno bo ustrezno razvojno okolje, ki bo gospodarske subjekte spodbujalo k doseganju t.i. lizbonskih ciljev (ti so: vlaganje v raziskave in razvoj, inovacije, zaposlovanje visoko izobražene delovne sile ter prestrukturiranje gospodarstva ter s tem doseganje višje dodane vrednosti.).

- Povečati pravno varnost s spremembami davčnega postopka

Zaradi večje preglednosti predpisov in davčnega postopka naj bi vsak zavezanec vedel, koliko in katere davke bo plačeval.

- Zmanjšati stroške podjetjem s poenostavitvami obračunov in plačevanja davkov

Zmanjšalo naj bi se administrativno breme zavezancem za davek, s čimer bi spodbudili večjo prostovoljno izpolnjevanje davčnih obveznosti.

- Poenostaviti predpise in tako povečati njihovo razumljivost

Davčna zakonodaja bo jasna, tako bo vsak zavezanec vedel, kaj in koliko davka mora plačati. Dohodninski obrazci bodo pregledni in vnaprej izpolnjeni, s čimer bi zmanjšali napake in nejasnosti.

3. Dohodnina

Najpomembnejši vir javnofinančnih prihodkov so davki. Osnovni prihodki javnega sektorja so davčni in nedavčni prihodki. Med nedavčne prihodke uvrščamo razne takse, pristojbine, dobiček javnih podjetij itn., medtem ko davčne prihodke ločimo na davke in prispevke. Oboji so oblika prisilnih dajatev fizičnih oseb. Za razliko od davkov, ki so enostransko prisilni odvzem realnega dohodka s strani države, pa smo s plačevanjem prispevkov deležni tudi določenih pravic (npr. pravica do starostne pokojnine, ki izhaja iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja).

Davek od dohodka fizičnih oseb ali dohodnina je eden od »velike trojice« davkov, poleg davka na dodano vrednost in prispevkov za socialno varnost. Dohodnina ali davek od dohodka fizičnih oseb predstavlja zelo pomemben davek, saj bremeni večino aktivnega prebivalstva.

Tabela 4: Delež posamezne vrste prihodkov v davčnih prihodkih konsolidirane globalne bilance javnega sektorja od leta 2004 do 2006 v mio SIT

Prihodki	2004	2005	2006
DDV*	539.317	607.702	650.858
PSV**	899.400	955.611	1.013.970
Dohodnina***	382.523	394.860	429.666

*davek na dodano vrednost

**prispevki za socialno varnost

***davek od dohodka fizičnih oseb

Vir: Bilten javnih financ, Konsolidirana globalna bilanca javnega financiranja, 2007.

Iz zgornje tabele je razvidno, da je dohodnina v davčnih prihodkih³ konsolidirane globalne bilance uvrščena za prispevki za socialno varnost in davkom na dodano vrednost.

Novi zakon o dohodnini (Z-Doh2) ne prinaša velikih sprememb na področju vsebinskih opredelitev posameznih dohodkov. Bistvene spremembe se nanašajo predvsem na olajšave in na stopnje pri obdavčitvi ter na način oddaje napovedi. Bistvene vsebinske spremembe so bile uvedene že ob sprejetju zakona o dohodnini iz leta 2004 (Z-Doh1). Zato bo v diplomskem delu poudarek predvsem na sami obdavčitvi plač. Predstavila bom, kako bo uvedba novega sistema obdavčevanja plač vplivala na zaposlene, ali bodo po novem v boljšem položaju kot so bili v preteklosti in kako slovenska podjetja z dosedanja plačno politiko konkurirajo delovni sili v drugih evropskih državah.

3.1. Zavezanec za dohodnino

Zavezanec za dohodnino je (Ošlaj, 2005, str. 54-55)

- fizična oseba, ki od dohodkov plačuje akontacijo dohodnine,
- rezident v Republiki Sloveniji za dohodke z virom v Republiki Sloveniji in zunaj nje,
- nerezident v Republiki Sloveniji za dohodke z virom v Sloveniji.

Pogoje, ki so predvideni za priznanje statusa rezidenta, lahko razdelimo v tri skupine (Kobal, 2004, 31-32). Kot rezident se šteje oseba, ki

- ima na območju Slovenije uradno prijavljeno stalno prebivališče,
- biva izven Slovenije zaradi zaposlitve v okviru državnih in drugih organov ter organov lokalnih skupnosti ali organizacij v sestavi ministrstev,
- izpolnjuje druge kriterije, ki nakazujejo povezanost te osebe s Slovenijo.

Zelo pomembno vlogo imajo sporazumi o izogibanju dvojnemu obdavčevanju, ki zagotavljajo, da se dohodek zavezanca obdavči le v eni državi. Po Konvenciji o izogibanju dvojnemu

³ V davčne prihodke poleg zgoraj naštetih davkov uvrščamo še: davek od dohodkov pravnih oseb, davek na izplačane plače, posebni davek na določene prejemke, trošarine, davki na posebne storitve, letna povračila za uporabo cest, davek na promet motornih vozil, davki na mednarodno trgovino in transakcije, drugi davki.

obdavčevanju dohodka in premoženja s tujino je za odpravo dvojne obdavčitve večinoma dogovorjena metoda odbitka. V skladu s to metodo se dohodek rezidentov iz zaposlitve, ki se opravlja v tujini, vključi v davčno osnovo v Sloveniji. V Sloveniji se odmerjena dohodnina zmanjša za davek, ki je od tega dohodka bil plačan že v tujini.

3.2. Predmet obdavčitve

Dohodki, ki so predmet obdavčitve, se delijo v dve vrsti.

- Dohodki, ki se vštevajo v letno davčno osnovo:
 - dohodek iz zaposlitve,
 - dohodek iz dejavnosti,
 - dohodek iz premoženja,
 - dohodek iz premoženjskih pravic.
- Dohodki, ki se obdavčujejo posebej in se ne vključujejo v letno davčno osnovo:
 - obresti,
 - dividende,
 - kapitalski dobički.

V diplomskem delu bom v nadaljevanju podrobno predstavila samo dohodek iz zaposlitve, ker je le-ta tesno povezan s samo vsebino diplomskega dela. Ostali dohodki so omenjeni samo informativno.

3.2.1. Dohodek iz zaposlitve

Za zaposlitev se po Zdoh-2 šteje vsako odvisno pogodbeno razmerje, na podlagi katerega ima fizična oseba pravico do izplačila, pri čemer ni pomembna narava dela (fizično ali intelektualno delo) in sam čas trajanja zaposlitve.

Dohodek iz zaposlitve je tako z vidika države (glede na število zavezancev, ki prejemajo tovrstne dohodke) kot z vidika strukture obdavčljivih dohodkov davčnih zavezancev najpomembnejša vrsta dohodka (Kobal, 2004, str. 60).

Za dohodek iz zaposlitve se tako na podlagi 2. odstavka 26. člena Zdoh-2 (2006) šteje:

- dohodek iz delovnega razmerja,
- dohodek iz drugega pogodbenega razmerja.

Najpogostejši dohodki iz delovnega razmerja so naslednji (Kobal, 2006, str. 4):

- plača, nadomestila plače in vsako drugo plačilo za opravljeno delo (provizija),
- regres za letni dopust, jubilejna nagrada, odpravnina, solidarnostna pomoč,
- povračila stroškov v zvezi z delom,
- boniteta delodajalca delojemalcu ali njegovemu družinskemu članu,
- odpravnine zaradi prenehanja pogodbe o zaposlitvi,

- prejemki zaradi nepravočasnega izplačila dohodka (zamudne obresti),
- prejemki, ki so prejeti v skladu z drugimi predpisi kot posledica zaposlitve oz. obveznega zavarovanja za socialno varnost (nadomestilo za starševski dopust, nadomestila za čas odsotnosti z dela zaradi bolezni, nadomestila za brezposelnost,...),
- dohodki na podlagi udeležbe v dobičku, prejeti iz delovnega razmerja,
- dohodki, prejeti za vodenje poslovnega subjekta (na podlagi pogodbe o poslovanju),
- dohodki funkcionarjev, ki prejemajo plačo,
- dohodki iz avtorskega dela in prejemki od inovacij ustvarjenih v delovnem razmerju,
- pokojnine.

Pri tem je potrebno poudariti, da niso vsi dohodki iz delovnega razmerja obdavčljivi dohodki in da obstajajo tudi take vrste dohodkov, ki so predvsem zaradi zasledovanja socialno političnih ciljev iz obdavčitve izvzeti. Pri tem ločimo dohodke, ki se v nobenem primeru ne vštevajo v davčno osnovo in dohodke, ki se ne vštevajo v osnovo le do določene višine, presežki pa so obdavčeni kot dohodki iz zaposlitve.

Med dohodke, ki se ne vštevajo v davčno osnovo, štejemo predvsem dohodke, ki so povezani s socialno varnostjo zaposlenca (obvezni prispevki za socialno varnost), razna povračila stroškov v zvezi z opravljanjem dela (prehrana med delom, prevoz na delo, stroški v zvezi s službenim potovanjem) in nekatera nadomestila v zvezi z opravljanjem dela (uporaba lastnega orodja) (Kobal, 2004, str. 75).

Dohodki iz delovnega razmerja, ki se do določene višine ne vštevajo v davčno osnovo, pa so:

- Premije prostovoljnega dodatnega in pokojninskega zavarovanja, ki jih za račun zavarovanca plačuje delodajalec izvajalcu pokojninskega načrta, ki je odobren in vpisan v poseben register, vendar največ do zneska, ki je enak 24% obveznih prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje za zavarovanca in ne več kot 2.390 eur.
- Povračila stroškov v zvezi z delom (prehrana, prevoz, prenočišča) do višine, ki je določena s predpisom vlade.
- Nadomestila za uporabo lastnega orodja in naprav v okviru delovnega procesa delodajalca pod pogoji, ki jih določajo posebni predpisi. Takšna nadomestila se ne upoštevajo v davčno osnovo do višine 2 odstotkov mesečne plače delojemalca, maksimalno pa do 2 odstotkov povprečne mesečne plače zaposlenih v Sloveniji.
- Jubilejna nagrada za delovno dobo, odpravnina ob upokojitvi in enkratna solidarnostna pomoč do višine, ki jo določi vlada.
- Plačila vajencem, dijakom in študentom za obvezno praktično delo do višine, ki jo določi vlada.

Med dohodke iz drugega pogodbenega razmerja spadajo dohodki za stvaritev in izvedbo avtorskega dela, dohodki verskih delavcev iz naslova razmerja z versko skupnostjo, ki nima vseh

elementov delovnega razmerja, in prejemki na podlagi pogodbe o delu, če gre za odvisno razmerje med delodajalcem in delojemalcem (Kobal, 2006, str. 22).

V davčno osnovo se všteva posamičen bruto znesek, zmanjšan na 10% normiranih stroškov (to so stroški prevoza, nočitev). Davčna stopnja dohodka iz drugega pogodbenega razmerja je 25%.

3.2.2. Boniteta

Boniteta je vsaka ugodnost v obliki proizvoda, storitve ali druge ugodnosti v naravi. Gre torej za prejemek v naravi in ne v denarju. Boniteta je del dohodka iz zaposlitve poleg ostalih izplačil iz naslova zaposlitve (Kobal, 2004, str. 78).

Za boniteto je značilno, da delodajalec zanjo plača dohodnino in prispevke, vrednost bonitete pa se ne izplača. Bonitete tako spadajo v osnovo za davek od dohodka iz delovnega razmerja. Boniteta se ovrednoti na podlagi primerljive tržne cene, če pa to ni mogoče, se znesek bonitete določi na podlagi stroškov, ki so nastali v zvezi s to boniteto (Kobal, 2006, str. 26).

Po 39. členu ZDoh-2 (2006) boniteta vključuje zlasti:

- uporabo osebnega vozila za privatne namene,
- nastanitev,
- posojilo brez obresti ali z obrestno mero, ki je nižja od tržne,
- popust pri prodaji blaga in storitev,
- izobraževanje delojemalca ali njegovega družinskega člana,
- zavarovalne premije,
- darila nekdanjemu, sedanjemu ali prihodnjemu delojemalcu,
- pravica delojemalca do nakupa delnic.

Omenjeni zakon opredeljuje tudi dohodke, ki se ne štejejo za boniteto. Le-ti so naslednji:

- ugodnosti manjših vrednosti, zagotovljene vsem zaposlenim (regresirana prehrana, uporaba prostorov za oddih in rekreacijo, pogostitev ob praznovanjih),
- zdravstveni pregledi, ki jih je delodajalec dolžan zagotoviti na podlagi zakona, ki ureja varnost in zdravje pri delu,
- zagotovitev parkirnega prostora,
- ugodnosti, katerih zaposleni niso deležni redno do višine 13 eur mesečno,
- dopolnilna izobraževanja in usposabljanja, ki so v zvezi s poslovanjem delodajalca,
- uporaba računalniške in telekomunikacijske opreme.

3.3. Davčne stopnje in davčne olajšave

V nadaljevanju bom predstavila bistveno spremembo novega dohodninskega zakona (Zdoh-2, 2006) in sicer davčne stopnje in davčne olajšave. S 1.1.2007 so bile na tem področju sprejete bistvene novosti. Da bi prikazala, kako bodo nove davčne stopnje in olajšave vplivale na posamezne zaposlene, bom v nadaljevanju naredila primerjavo obdavčitve posameznika po novi in stari davčni zakonodaji.

Kot je bilo že rečeno, je dohodnina t.i. osebni davek, kar pomeni, da se pri določanju davčne obveznosti upoštevajo osebne okoliščine na strani davčnega zavezanca. Dohodnina je oblikovana dvostopenjsko – na prvi stopnji se poskuša zajeti posameznikovo ekonomsko moč, na drugi strani pa se poskuša z različnimi metodami opredeliti del dohodka, ki ni na razpolago za obdavčitev (iz davčne osnove je potrebno izločiti tisti del dohodka, katerega davčni zavezanec potrebuje za zadovoljevanje nujnih življenjskih potrebščin. (Kobal, 2004, str. 182)). Pri tem je potrebno upoštevati tudi tako imenovano »družinsko načelo«, v kolikor davčni zavezanec poleg sebe vzdržuje tudi druge člane družine. Če mora zavezanec poleg sebe vzdrževati še druge družinske člane, na ta način znižuje svojo ekonomsko moč, medtem ko se ekonomska moč vzdrževanih članov povečuje.

Na področju obdavčitve fizičnih oseb tako govorimo o dveh vrstah davčnih olajšav: o standardnih olajšavah in nestandardnih olajšavah. Standardne olajšave so tista vrsta olajšav, ki se priznajo vsakemu davčnemu zavezancu najpogosteje v obliki odbitkov, katerih bistvo je v tem, da se dohodek za obdavčitev zmanjša za določen znesek (Kobal, 2004, str. 183). Nestandardne olajšave pa so odvisne od dejanskih izdatkov davčnega zavezanca in so v zakonu poimenovane kot olajšave za različne namene. Nestandardnih olajšav v novem dohodninskem zakonu ni več.

V nadaljevanju je v Tabeli 5 na str. 14 prikazana primerjava med olajšavami po starem zakonu o dohodnini (Zdoh-1, 2004) in novem zakonu o dohodnini (Zdoh-2, 2006). Zaradi lažje primerjave so zneski olajšav po starem zakonu preračunani tudi v evre po tečaju 1 eur = 239,64 sit.

Tabela 5: Primerjava standardnih olajšav novega in starega dohodninskega sistema

Olajšave	Standardne olajšave po starem zakonu o dohodnini za leto 2006 (Zdoh-1)	Standardne olajšave po novem zakonu o dohodnini za leto 2007 (Zdoh-2)
Splošna olajšava	604.330 sit (2.522 eur)	2.800 eur
Osebnе olajšave:		
100% invalidi	3.513.772 sit (14.663 eur)	14.971 eur
seniorska olajšava	281.081 sit (1.173 eur)	1.205 eur
od pokojnine	14,5 % odmerjene pokojnine	13,5 % odmerjene pokojnine
od nadomestila iz obveznega zav.	14,5% odmerjenega nadomestila	13,5 % odmerjenega nadomestila
od priznavalnine	14,5 % od priznavalnine	13,5 % od priznavalnine
Posebne osebnе olajšave:		
študentska olajšava	do 1.600.000 sit olajšava 1.225.200 sit (5.113 eur)	2.800 eur
samozaposleni v kulturi in novinarstvu	15% prihodkov do zneska 6.000.000 sit (25.037 eur)	15% prihodkov do zneska 25.000 eur
Olajšava za vzdrževane člane:		
1 otrok ali vsak drug vzdrževani član	484.873 sit (2.023 eur)	2.066 eur
2 otroka	527.040 sit (2.199 eur)	2.246 eur
3 otroci	702.754 sit (2.933 eur)	3.746 eur
4 otroci	878.469 sit (3.666 eur)	5.246 eur
5 otrok	1.064.183 sit (4.399 eur)	6.746 eur
za 6. in vsakega nadaljnjega otroka	1.229.795 sit (5.131 eur)	8.246 eur
otrok s posebno nego	1.756.937 sit (7.332 eur)	7.486 eur

Vir: Davčni urad Republike Slovenije, 2007.

Kot je razvidno iz zgornje tabele, se niso vse olajšave v novem zakonu o dohodnini spremenile v enakem razmerju. Ene so se povečale, druge so ostale na približno enaki ravni, nekatere pa so se tudi zmanjšale oziroma so bile celo ukinjene. Po zakonu se zneski olajšav usklajujejo enkrat letno s koeficientom rasti cen življenjskih potrebščin v Sloveniji za mesec november tekočega leta v primerjavi z mesecem novembrom prejšnjega leta po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije (Kobal, 2006, str. 14).

Splošna olajšava se je v letu 2007 glede na leto 2006 povečala z 2.522 eur na 2.800 eur, kar znaša 11%. Tako veliko povečanje naj bi pripisovali predvsem ukinitvi olajšave za različne namene (v višini največ 2% letne davčne osnove zavezanca), ki je od 1.1.2007 odpravljena. Po novem sistemu obdavčitve bodo bistveno na slabšem zavezanci, ki imajo višje osebne dohodke,

kajti olajšava za različne namene je bila določena v odstotku od določene osnove (2% oz. 4% od davčne osnove zavezanca), medtem ko je standardna olajšava določena v fiksnem, letno vnaprej znanem znesku.

Očitno spremembo v višini davčne olajšave je mogoče zaslediti pri študentskem delu, kjer se je posebna osebna olajšava skoraj prepolovila iz predhodnih 5.113 eur na zdajšnjih 2.800 eur, kolikor znaša tudi splošna olajšava. Pogojno bo študent poleg zgoraj omenjene olajšave lahko uveljavljal tudi splošno olajšavo v višini 2.800 eur, kar skupaj znaša 5.600 eur, vendar samo v primeru, da starši zanj ne bodo uveljavljali olajšave za vzdrževane družinske člane.

Novi zakon je veliko bolj naklonjen tudi družinam z več kot tremi otroki. Olajšava za prvega in drugega otroka je ostala skoraj nespremenjena, medtem ko je pri tretjem otroku razlika enaka 813 eur (za 27,8%), pri četrtem otroku 1.580 eur (za 43%), pri petem otroku 2.347 eur (za 53%), za šestega in vsakega nadaljnjega otroka pa je olajšava višja za 3.115 eur (za 60%). Olajšave so po novem bistveno višje od predhodnih. Novi zakon torej daje prednost družinam z več otroki, kar je mogoče v veliki meri pripisati spodbujanju vlade k večanju števila rojstev otrok v Sloveniji. Z višjimi olajšavami želijo finančno razbremeniti družine in jih spodbuditi k povečanju števila članov v družini.

Novi zakon o dohodnini prav tako odpravlja olajšavo za plačane prispevke za humanitarne, kulturne in druge namene (donacije) in ga nadomešča z novim instrumentom, po katerem davčni zavezanec del svoje dohodnine (0,5 odstotka) lahko nameni splošno koristnim namenom in s tem delno določi porabo svoje dohodnine. Davčna uprava RS je na svoji spletni strani objavila seznam vseh organizacij, političnih strank in sindikatov, katerim je možno nameniti del dohodnine.

Bistvena novost novega dohodninskega sistema je tudi nova dohodninska lestvica, ki ima po novem samo tri dohodninske razrede. V Tabeli 6 in 7 na str. 15 in 16 je prikazana dohodninska lestvica za leto 2006 in 2007 (vsi zneski so zaradi lažje primerjave prikazani v evrih).

Tabela 6: Dohodninska lestvica za leto 2006 (v eur)

Če znaša neto letna davčna osnova		znaša dohodnina
nad	do	
0	5.539	16%
5.539	10.822	886 + 33% nad 5.539
10.822	21.899	2.630 + 37% nad 10.822
21.899	44.012	6.728 + 41% nad 21.899
44.013		15.794 + 50% nad 44.013

Vir: Davčni urad Republike Slovenije, 2007.

Tabela 7: Dohodninska lestvica za leto 2007 (v eur)

Če znaša neto letna davčna osnova		znaša dohodnina
nad	do	
	6.800	16%
6.800	13.600	1.088 + 27% nad 6.800
13.600		2.924 + 41% nad 13.600

Vir: Davčni urad Republike Slovenije, 2007.

Z zmanjšanjem števila davčnih stopenj, predvsem pa z znižanjem progresivnosti dohodninske lestvice, je temeljni cilj države zmanjšati obremenitve aktivnih dohodkov fizičnih oseb in s tem povečati možnost zaposlovanja visoko izobraženega kadra in izboljšati možnost za sledenje tehnološko vodilnih podjetij v svetovnem merilu. Odkar je Slovenija postala enakopravna članica Evropske unije in je mogoč prost pretok dela, se vedno več mladih ljudi in tudi ljudi z visoko izobrazbo odloča za delo v tujini predvsem zaradi višjih plač, boljšega standarda in nižjih davkov. Z razbremenitvijo obdavčitve aktivnega dohodka želi vlada zadržati ta sloj ljudi na domačem trgu in preprečiti množično odhajanje visoko izobraženega kadra na tuje trge.

3.3.1. Primer obračuna plače za leto 2007 glede na leto 2006

V nadaljevanju so prikazani izračuni obdavčitve plač po posameznih davčnih razredih. Vsi izračuni temeljijo na predpostavki, da davčni zavezanec uveljavlja zgolj splošno olajšavo, ne pa tudi drugih z zakonom dopustnih olajšav.

Tabela 8: Primer obračuna plače za leto 2007 glede na leto 2006 pri 9.597,73 eur bruto plači

	Plača v letu 2006		Plača v letu 2007	Razlika
	v sit	v eur	v eur	v eur
bruto plača	2.300.000,00	9.597,73	9.597,73	0,00
prispevki (22,1%)	508.300,00	2.121,10	2.121,10	0,00
davčna olajšava	604.330,00	2.521,82	2.800,00	278,18
davčna osnova	1.187.370,00	4.954,81	4.676,63	-278,18
davek	189.979,20	792,77	748,26	-44,51
neto plača	1.601.720,80	6.683,86	6.728,37	44,51

Vir: Lasten izračun.

Davčni zavezanec, ki ima v obračunskem letu 2007 9.597,13 eur (2.300.000 sit) bruto plačo, ob upoštevanju prispevkov in davčni olajšavi plača 16% davek od davčne osnove (1.dohodninski razred). Njegova neto plača se v letu 2007 glede na leto 2006 poveča za 44,51 eur.

Tabela 9: Primer obračuna plače za leto 2007 glede na leto 2006 pri 14.187,95 eur bruto plači

	Plača v letu 2006		Plača v letu 2007	Razlika
	v sit	v eur	v eur	v eur
bruto plača	3.400.000,00	14.187,95	14.187,95	0,00
prispevki (22,1%)	751.400,00	3.135,54	3.135,54	0,00
davčna olajšava	604.330,00	2.521,82	2.800,00	278,18
davčna osnova	2.044.270,00	8.530,59	8.252,41	-278,17
davek	448.968,10	1.873,51	1.480,15	-393,36
neto plača	2.199.631,90	9.178,90	9.572,26	393,36

Vir: Lasten izračun.

Davčni zavezanec, ki ima v obračunskem letu 2007 14.187,95 eur bruto plačo, ob upoštevanju prispevkov in davčne olajšave plača 27% davek (2. dohodninski razred). Njegova neto plača se v letu 2007 glede na leto 2006 poveča za 393,36 eur.

Tabela 10: Primer obračuna plače za leto 2007 glede na leto 2006 pri 22.951,09 eur bruto plači

	Plača v letu 2006		Plača v letu 2007	Razlika
	v sit	v eur	v eur	v eur
bruto plača	5.500.000,00	22.951,09	22.951,09	0,00
prispevki (22,1%)	1.215.500,00	5.072,19	5.072,19	0,00
davčna olajšava	604.330,00	2.521,82	2.800,00	278,18
davčna osnova	3.680.170,00	15.357,08	15.078,90	-278,18
davek	1.032.288,00	4.307,66	3.530,35	-777,31
neto plača	3.252.212,00	13.571,24	14.348,55	777,31

Vir: Lasten izračun.

Davčni zavezanec, ki ima v obračunskem letu 2007 22.951,09 eur bruto plačo, ob upoštevanju prispevkov in davčne olajšave plača 41% davek (3. dohodninski razred). Njegova neto plača se v letu 2007 glede na leto 2006 poveča za 777,31 eur.

Kot je bilo mogoče pričakovati, je v vseh štirih primerih mogoče zaznati pozitiven vpliv nove davčne reforme. Neto plače so se v vseh treh dohodninskih razredih povečale. Največ se je povečala v tretjem dohodninskem razredu, kjer so tudi dohodki najvišji.

4. Prispevki za socialno varnost

Prispevki za socialno varnost spadajo med veliko »trojico« dajatev v sistemu javnih financ v Sloveniji in so po obsegu celo največji. Zakon o prispevkih za socialno varnost (1996), v nadaljevanju ZPSV, določa obračunavanje in plačevanje ter stopnje prispevkov za obvezno

pokojninsko in invalidsko zavarovanje, obvezno zdravstveno zavarovanje, starševsko varstvo in za zaposlovanje v skladu z zakoni, na podlagi katerih so prispevki uvedeni.

Prispevke za socialno varnost plačujejo delojemalci, koristniki storitev socialnega zavarovanja in delodajalci, za izplačane plače in druge osebne prejemke. Zavezanci plačujejo prispevke iz bruto plače in iz bruto nadomestil plače za čas odsotnosti z dela.

Poleg plač plačujejo zavezanci prispevke za socialno varnost tudi od vseh drugih prejemkov iz delovnega razmerja, vključno s stimulacijami, bonitetami, izplačanimi v denarju, bonih ali v naravi, pa tudi od jubilejnih nagrad, odpravnin in solidarnostnih pomoči in povračil stroškov v zvezi z delom, ki presegajo s predpisom vlade določen znesek. Prav tako se prispevki za socialno varnost plačujejo od regresa za letni dopust, in sicer od dela, ki presega 70% povprečne plače predpreteklega meseca zaposlenih v RS. Prispevki za socialno varnost se obračunavajo in plačujejo iz bruto prejemkov.

Tabela 11: Pregled osebnih prejemkov in obveznosti za plačilo prispevkov za socialno varnost

Vrsta prejemka	Osnova za plačilo prispevkov za socialno varnost
plača oz. nadomestilo plače	celoten znesek izplačane plače
stimulacija in boniteta	celoten znesek stimulacije in bonitete
povračila stroškov (prehrana, prevoz)	del, ki presega s predpisom vlade določen znesek
regres za letni dopust	del, ki presega 70% povprečne plače predpreteklega meseca zaposlenih v RS
odpravnine in solidarnostne pomoči	del, ki presega s predpisom vlade določen znesek

Vir: ZPSV.

4.1. Stopnje prispevkov za socialno varnost zaposlenih

Tabela 12: Stopnje prispevkov za socialno varnost zaposlenih

Vrsta prispevka za socialno varnost	Prispevek delojemalca	Prispevek delodajalca
za pokojninsko in invalidsko zavarovanje	15,50 %	8,85 %
za zdravstveno zavarovanje	6,36 %	6,56 %
za zaposlovanje	0,14 %	0,06 %
za starševsko varstvo	0,10 %	0,10 %
za poškodbe pri delu	/	0,53 %
skupaj	22,10 %	16,10 %

Vir: ZPSV.

Prispevki delojemalca znašajo skupaj 22,10 % in se plačujejo iz bruto plače (imenujemo jih tudi prispevki iz plač). Prispevki delodajalca znašajo skupaj 16,10 % in se plačujejo od bruto plače (imenujemo jih tudi prispevki na plače).

4.1.2. Primer izračuna prispevkov za socialno varnost za davčnega zavezanca

Vzemimo, da je bruto plača našega zaposlenega enaka povprečni plači v RS za mesec maj 2007, kar znaša 1.263,57 eur.

Tabela 12: Izračun prispevkov za socialno varnost

Bruto plača	1.263,57 eur
prispevki iz plače (22,10%)	279,25 eur
prispevki na plače (16,10%)	203,43 eur
skupaj plačani prispevki za socialno varnost	482,68 eur

Vir: Lasten izračun.

V kolikor je bruto plača zaposlenega enaka 1.263,57 eur, znašajo skupaj plačani prispevki za socialno varnost 482,68 eur. Od tega jih 22,10 % plača delojemalec (279,25 eur) in 16,10 % delodajalec (203,43 eur). Iz zgornjega primera je razvidno, da je plača davčno zelo visoko obremenjena s prispevki, saj znašajo prispevki kar 38,20 % bruto plače. Stopnja prispevkov za socialno varnost je v Sloveniji med najvišjimi v Evropi. Ob enakem bruto znesku slovenski zaposlenec dobi bistveno nižji neto znesek za izplačilo v primerjavi z drugimi evropskimi državami. Razmerje med stroškom dela in neto prejemki ne učinkuje motivacijsko ne na delodajalca in ne na prejemnika plače. Kot primer naj navedem Avstrijo, kjer se socialni prispevki delodajalca in zaposlenega obračunavajo samo do z zakonom določene višine, ki je v letu 2006 znašala 3.750 eur mesečno oz. 45.000 eur letno. Nad tem zneskom pa je plača zaposlenega prosta obremenitve plačila socialnih prispevkov.

4.2. Pokojninsko in invalidsko zavarovanje

Osnovni cilj pokojninskega zavarovanja je zagotoviti sedanjim generacijam zavarovancev ekonomsko znosno breme dajatev in hkrati bodočim generacijam upokojencev zagotoviti prejemanje pokojnin.

Pokojninsko zavarovanje je opredeljeno kot sistem treh stebrov:

1. steber: obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje

- Dokladni sistem po medgeneracijski pogodbi; zaposleni plačujejo za upokojence.
- Breme prispevkov si delita delodajalec in zaposleni.
- S sredstvi upravlja država (Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje).
- Pravice iz 1. stebra so samo delno povezane z višino dejansko vloženih sredstev, ker se s sredstvi gospodari po načelu vzajemnosti in solidarnosti.

2. steber: a) obvezno dodatno pokojninsko zavarovanje

- Zavarovanje, ki ga delodajalci plačujejo za svoje zaposlene, ki opravljajo posebno težka in zdravju škodljiva dela, ki jih po določeni starosti ni mogoče več uspešno poklicno upravljati.

b) prostovoljno dodatno zavarovanje

- Lahko je individualno (samostojno odločanje) ali kolektivno zavarovanje (v okviru delodajalca). Pri tem zavarovanec lahko uveljavlja davčne ugodnosti.

3. steber: prostovoljno zavarovanje

- Individualno
- Naložbeni sistemi (različne oblike življenjskih zavarovanj)
- Manjše davčne stimulacije
- Namenjen tistim, ki želijo in zmorejo varčevati več

Osnova za plačevanje prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje je:

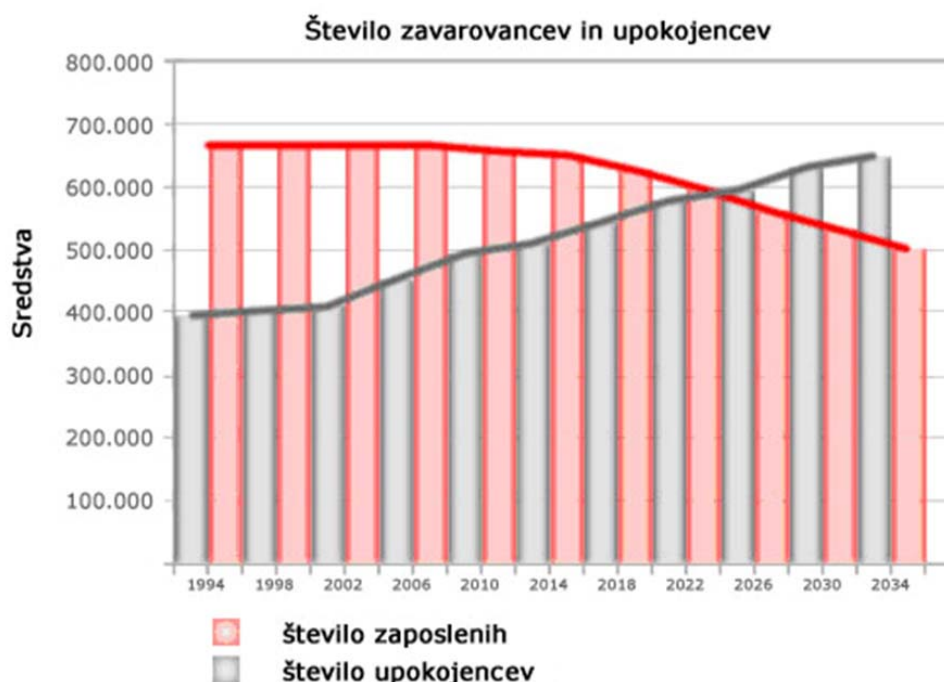
- plača oziroma nadomestilo plače za zaposlene v Sloveniji (najnižja osnova je minimalna plača⁴),
- zavarovalna osnova, ki je določena glede na doseženi dobiček in ne more biti manjša od minimalne plače (prispevke od zavarovalne osnove plačujejo kmetje in samozaposleni),
- znesek nadomestila, ki ga prejemajo brezposelne osebe,
- osebam, ki so prostovoljno vključene v zavarovanje, kot so npr. študentje, se upošteva osnova, ki ne more biti nižja od zjamčene plače⁵.

Prvi in drugi steber tvorita sistem pokojninskega in invalidskega zavarovanja, ki ga ureja zakon, medtem ko je tretji steber individualna oblika zavarovanja in ni vezana na zaposlitev oziroma opravljanje dejavnosti. Dejstvo je, da pokojnine padajo in zato je potrebno za starost poskrbeti že prej. Tako se tisti, ki se zavedajo te problematike in ki imajo finančno zmožnost, odločajo za različne oblike dodatnih zavarovanj, ki jim v starosti garantirajo določen prejemek v obliki rente in naj bi predstavljal dodatek k pokojnini. Pokojnine v prihodnosti se bodo namreč tako znižale, da bodo komaj pokrile nujne življenjske stroške. Raziskave kažejo, da bo zaposleni, ki danes prejme 100 enot plače, leta 2025 prejemal pokojnino v višini 48,8 % plače (Raziskava IER, 2006). To dejstvo nas pripelje do ugotovitve, da bomo morali za pokojnino poskrbeti sami. Razlogi, da pokojnine padajo, gre pripisati predvsem vedno nižji rodnosti, podaljševanju življenjske dobe ljudi, vedno daljšim študijem (stagnacija zaposlovanja). Prav tako je razmerje med številom zaposlenih in upokojenci vedno slabše. Leta 1991 sta delala dva delavca za enega upokojenca, danes je to razmerje nekje 1,3, leta 2025 pa predvidevajo, da bo število upokojencev preseglo število zaposlenih (3 plus, 2007).

⁴ Minimalna plača za mesec junij 2007 znaša 521,83 eur.

⁵ Zjamčena plača za mesec junij 2007 znaša 237,73 eur.

Slika 1: Število zavarovancev in upokojencev

Vir: 3 plus, 2007.

4.3. Zdravstveno zavarovanje

Za financiranje zdravstva je zadolžen Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (v nadaljevanju ZZZS). Zdravstveno zavarovanje je obvezno in prostovoljno. Obseg obveznega zdravstvenega zavarovanja določa zakon, njegov namen je zagotoviti zavarovancem minimalni obseg pravic zdravstvenega zavarovanja, vsem pod enakimi pogoji. Prostovoljno zdravstveno zavarovanje pa izvajajo zavarovalnice, kjer se posameznik sam odloča o višini prispevka za dodatno zavarovanje.

Obvezno zavarovanje obsega:

- zavarovanje za primer bolezni in poškodbe izven dela,
- zavarovanje za poškodbe pri delu in poklicne bolezni.

Z obveznim zdravstvenih zavarovanjem se zavarovanim osebam zagotavlja v obsegu, ki ga določa zakon o zdravstvenem varstvu in zavarovanju (2006), v nadaljevanju ZZVZZ:

- plačilo zdravstvenih storitev,
- nadomestilo plače med začasno zadržanostjo od dela,
- pogrebna in posmrtnina,
- povračilo potnih stroškov v zvezi z uveljavljanjem zdravstvenih storitev.

Osnove za plačevanje prispevkov za zdravstveno zavarovanje so enake kot osnove za plačevanje prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Pri tem znašajo prispevki delojemalca

6,36 %, prispevki delodajalca pa 6,56 % od bruto plače. Poleg tega delodajalec plača še 0,53 % za poklicne bolezni in poškodbe pri delu (ZPSV).

Konec leta 2006 je bilo v Sloveniji evidentiranih 1.985.095 zavarovanih oseb (Poslovno poročilo ZZZS, 2006, str. 22). Po podatkih statistike v zadnjih dveh mesecih leta 2006 8.280 oseb ni imelo urejenega obveznega zdravstvenega zavarovanja.

Tabela 13: Zavarovane osebe po kategorijah v Sloveniji (stanje na dan 31.12.2006)

Skupina zavarovancev	Zavarovanci	Družinski člani	Skupaj	Struktura vseh zavarovanih oseb
delavci	751.209	402.831	1.154.040	58,14
podjetniki	65.586	30.560	96.146	4,84
kmetje	15.472	10.063	25.535	1,29
upokojenci	502.738	31.664	534.402	26,92
upravičenci iz proračuna	11.412	2.290	13.702	0,69
brezposelni	16.777	4.345	21.122	1,06
občani brez prihodkov	67.062	16.114	83.176	4,19
ostali	45.180	11.792	56.972	2,87
skupaj	1.475.436	509.659	1.985.095	100

Vir: Poslovno poročilo ZZZS, 2006, str. 2.

Ker obvezno zavarovanje ne krije vseh storitev v polni ceni in ker stroški zdravstvenega varstva naraščajo, v precejšnjem številu držav uvajajo določena doplačila (participacije), ki jih morajo ob uveljavljanju zahtev po storitvah plačati posamezniki iz lastnih sredstev ali jih plača zavarovalnica, ki je nosilka prostovoljnega zdravstvenega zavarovanja. Prostovoljno zdravstveno zavarovanje krije doplačila do polne cene zdravstvenih storitev, ki so sestavni del obveznega zavarovanja. Poleg tega krije tudi višji standard zdravstvenih storitev iz obveznega zavarovanja ter storitve in pravice osebam, ki se ne morejo vključiti v obvezno zavarovanje (npr. tujci). V Sloveniji ima dopolnilno zdravstveno zavarovanje več kot 90% celotnega prebivalstva.

V Avstriji je v večji meri prisotno dodatno prostovoljno zdravstveno zavarovanje, kamor je vključeno približno 31,8% prebivalstva (Bužinel, 2006, str. 5). Namen tega zavarovanja je zagotoviti večjo možnost izbire, hitrejši dostop do različnih zdravstvenih storitev in njihov višji standard. Dodatno prostovoljno zavarovanje omogoča zavarovancu uveljavljati boljši standard v primeru bolnišničnega zdravljenja, prosto izbiro specialista v bolnišnici in skrajšanje čakalnih dob za različne zdravniške preglede, terapije in operacije. Prosta izbira zdravnika specialista med bolnišničnim zdravljenjem je posebnost v avstrijskem zdravstvenem sistemu, saj je to v večini evropskih držav zakonska pravica brez posebnega zavarovanja.

4.4. Zavarovanje za starševsko varstvo in družinski prejemki

Zakon o starševskem varstvu in družinskih prejemkih (2006) ureja zavarovanje za starševsko varstvo in pravice, ki iz tega izhajajo, družinske prejemke, pogoje in postopek za uveljavljanje posameznih pravic.

Pravice po tem zakonu so:

- pravice iz naslova zavarovanja za starševsko varstvo,
- pravice do družinskih prejemkov.

Uveljavlja jih lahko eden od staršev (če zakon ne določa drugače) in so vezane na otroka.

Pravice do starševskega varstva predstavljajo pravice do starševskega dopusta, starševskega nadomestila in pravica iz naslova krajšega delovnega časa.

Pravice do družinskih prejemkov predstavljajo denarni prejemki, ki obsegajo starševski dodatek, pomoč ob rojstvu otroka, otroški dodatek, dodatek za veliko družino, dodatek za nego otroka in delno plačilo za izgubljen dohodek.

Pravice iz zavarovanja za starševsko varstvo uveljavljajo zavarovanci na podlagi prijave v zavarovanje in na podlagi obračunanih prispevkov za socialno varstvo. Osnova za plačilo prispevkov za starševsko varstvo je enako osnovi za plačilo prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

Družinski prejemki se usklajujejo enkrat letno (januarja) z indeksom rasti cen življenjskih potrebščin.

4.5. Zavarovanje za primer brezposelnosti

Z zavarovanjem za primer brezposelnosti se zavarovancem zagotavljajo pravice za čas, ko so brez svoje krivde ali proti svoji volji brez zaposlitve, in pravice v primeru, ko postane njihovo delo nepotrebno.

Zakon o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti (2006), v nadaljevanju ZZZPB, ureja sistem zavarovanja za primer brezposelnosti, in sicer:

- obvezno zavarovanje za primer brezposelnosti,
- prostovoljno zavarovanje za primer brezposelnosti.

Pravice iz obveznega zavarovanja pridobi brezposelna oseba, ki je bila pred nastankom brezposelnosti obvezno ali prostovoljno zavarovana za primer brezposelnosti in ima na tej podlagi pravico do denarnih prejemkov po tem zakonu.

Zakon določa, da morajo biti obvezno zavarovani vsi delavci, ki so v delovnem razmerju (zavarovalno razmerje nastane s sklenitvijo delovnega razmerja).

Na podlagi ZZZPB se za primer brezposelnosti prostovoljno lahko zavarujejo:

- Samostojni podjetniki, osebe, ki samostojno, z lastnim delom, kot edini in glavni poklic opravljajo pridobitno dejavnost, in osebe, ki so lastniki gospodarskih družb, če niso zavarovani na drugi podlagi.
- Slovenski državljani v delovnem razmerju z delodajalci v tuji državi, ki po vrnitvi v domovino ne morejo uveljavljati pravic za primer brezposelnosti na drugi podlagi.
- Zakonci slovenskih državljanov, zaposlenih v tuji državi, če so bili pred odhodom v tujino v delovnem razmerju.

Prostovoljno zavarovani imajo enake pravice kot obvezno zavarovani.

5. Obdavčitev plač v Avstriji

5.1. Predstavitev Avstrije

Avstrija je ena od hitro razvijajočih se držav v Evropi. V leto 2006 je dosegla eno najvišjih rasti BDP (bruto domači proizvod) od leta 2000 in je tudi nad evropskim povprečjem. Njen BDP na prebivalca je v letu 2006 znašal skoraj 40.000 dolarjev. Avstrija je visoko industrializirana država, v kateri storitve ustvarijo 68,6% celotnega BDP, industrija in gradbeništvo 29,7%, kmetijstvo in gozdarstvo pa 1,7% (Izvozno okno, 2007). Da je lahko rasla hitreje kot druge evropske države, gre pripisati predvsem njeni konkurenčnosti. To gre pripisati tudi temu, da je Avstrija gospodarsko pretežno izvozna država. Delež blagovnega izvoza v BDP predstavlja dobro tretjino, v svetovnem merilu pa približno odstotek svetovnega izvoza. Za Avstrijo je značilno tudi, da predstavlja most med vzhodno in zahodno Evropo, vzhodnoevropske države pa predstavljajo tudi pomembne zunanjetrgovinske partnerice in privlačne destinacije za avstrijske neposredne naložbe v tujini, predvsem v bančništvo. Njena visoka gospodarska rast zelo ugodno vpliva tudi na zaposlenost, ki konstantno narašča. V zadnjih letih si vlada preko privatizacije prizadeva zmanjšati svojo vlogo v gospodarstvu in spodbuditi zasebni sektor. Le-ta je zelo fleksibilen, saj kar 80% vseh podjetij predstavlja majhna podjetja z manj kot 10 zaposlenimi.

V nadaljevanju diplomskega dela bom predstavila obdavčitev plač v naši sosednji državi Avstriji in naredila primerjavo s slovenskimi plačami. Za to primerjavo sem se odločila predvsem zaradi tega, ker je Avstrija država, po kateri se Slovenija zgleduje, obenem pa je tudi naša neposredna »davčna tekmica«, ki z ugodno davčno politiko privablja tuje vlagatelje in strokovnjake. »Davčna konkurenca« je eden od učinkov globalizacije. Definiramo jo lahko kot tekmovanje nacionalnih gospodarstev, katerih želja je predvsem z ugodno davčno politiko privabiti tuje vlagatelje v svoj davčni sistem. Odkar so članice Evropske unije odprle svoje meje tako za prost pretok kapitala kot dela, smo priča nenehnim davčnim spremembam in reformam, katerih namen je predvsem izboljšati davčni položaj vseh v državi. Večina evropskih držav je v zadnjih letih znižala svoje najvišje davčne stopnje tako za posameznike kot za podjetja v želji po večji konkurenčnosti z ostalim svetom (Klun, 2006, str. 7). Tako Avstrija kot Slovenija nista nobeni

izjemi. Obe želita z ugodno davčno politiko privabiti tuje strokovnjake in vlagatelje ter napolniti državno blagajno.

5.2. Dohodnina

Kot v Sloveniji je tudi v Avstriji dohodnina eden od najpomembnejših davkov, ki jih pobere država. Pravna podlaga oziroma naziv zakona, ki ureja to področje, se imenuje Einkommensteuergesetz (EStG).

5.2.1. Zavezanci za plačilo dohodnine

Avstrijski davčni sistem razvršča zavezance za dohodnino na:

- neomejene davčne zavezance
- omejene davčne zavezance.

Neomejeni davčni zavezanci so posamezniki, ki so rezidenti Avstrije. Za rezidenta se šteje oseba, ki ima stalno prebivališče ali običajno mesto bivanja v Avstriji. V primeru, da posameznik biva v Avstriji dlje od šest mesecev, se šteje, da je rezident Avstrije od prvega dne bivanja. Pri tem državljanstvo in nacionalnost ne igrata nobene vloge.

Omejeni davčni zavezanci so nerezidenti Avstrije, ki davek plačajo v omejenem obsegu in samo od posameznih virov in sredstev.

Pri tem naj omenim, da je pri obdavčitvi potrebno upoštevati sporazum o izogibanju dvojnemu obdavčevanju med Avstrijo in drugo državo, če tak sporazum obstaja. Vsak dohodek naj bi bil namreč obdavčen samo enkrat.

Davčni zavezanec je obdavčen po načelu svetovnega dohodka, ki ga prejme v koledarskem letu. Predmet obdavčitve so naslednje kategorije:

- dohodki iz kmetijstva in gozdarstva,
- dohodki samozaposlenih (vključeni tudi dohodki direktorja, v kolikor ima več kot 25 odstotni lastniški delež),
- dohodki iz obratovanja (vključno z dobički od prodaje poslovnega deleža ali deleža v osebni družbi),
- dohodki iz zaposlitve,
- dohodki iz kapitala,
- dohodki iz najemnin, zakupnin in honorarjev,
- drugi dohodki.

Dohodek, ki ga ni mogoče uvrstiti v nobeno od zgoraj naštetih kategorij, ni predmet dohodnine. Osnova za obdavčitev predstavlja seštevek vseh dohodkov iz vseh zgoraj naštetih kategorij, zmanjšan za izgube iz poslovanja, posebne izdatke, izredne obremenitve, davčne olajšave in neobdavčene zneske.

Dohodki, oproščeni plačila dohodnine, so: štipendije in subvencije študentom, plačila raznim fundacijam in javnim skladom za spodbujanje umetnosti ter raziskave in razvoj in določena socialna plačila.

5.2.2. Dohodek iz zaposlitve

Dohodek iz zaposlitve sestavljajo naslednji dohodki.

- Plača: vsebuje vse dohodke in bonitete, ki jih delojemalcu plača delodajalec ali tretja oseba.
- Pokojnina: pokojnine, pridobljene na podlagi preteklih vplačil iz socialnih prispevkov, pokojninskih skladov ali neposredno od delodajalca, so predmet dohodka iz zaposlitve. Če je bivši zaposlenec v pokojninski sklad vplačeval sam, je predmet obdavčitve samo 25% vplačila.
- Dohodki direktorja: v kolikor je direktor tudi zaposlen v podjetju, je njegov dohodek obravnavan kot dohodek iz zaposlitve. Pri tem je pomembno, da njegov delež v podjetju ne presega 25%. V kolikor je njegov delež višji od 25%, se njegov dohodek obravnava kot dohodek iz dejavnosti.
- Bonitete: bonitete so obdavčene kot dohodek iz zaposlitve. Kot bonitete se štejejo službeni avtomobil, parkirni prostor, posojila delodajalca, ki so višja od 7.300 eur, stanovanje, počitnice in drugi stroški, ki jih delodajalec plača delojemalcu. Vendar niso vse ugodnosti, ki jih plača delodajalec svojemu zaposlenemu, predmet obdavčitve. V nadaljevanju so naštet primeri ugodnosti, ki so neobdavčeni v celoti ali do z zakonom določene višine.
 - Mobilni telefon in prenosni računalnik sta neobdavčena v celoti.
 - Uporaba prostorov in drugih pomožnih objektov po znižani ceni ali brezplačno (prostor za rekreacijo, prostor za otroške dejavnosti, zdravilišča, knjižnica).
 - Udeležbe na družabnih dogodkih, ki jih organizira podjetje do višine 365 eur na leto (srečanja, kulturne prireditve, poslovne zabave) in razna darila v naravi za posebne priložnosti do višine 186 eur na leto (novoletna darila, darilni boni, zlati kovanci).
 - Če podjetje dodeli zaposlenim delnice pod ugodnimi pogoji, so te neobdavčene do 1.460 eur. Pri tem je pomembno, da mora imeti posameznik delnice v lasti več kot 5 let, da postanejo te popolnoma neobdavčene.
 - Možnost brezplačnega ali poceni dnevnega obroka za malico na delovnem mestu.

5.3. Davčne stopnje in davčne olajšave⁶

Ob ugotavljanju končne davčne obremenitve avstrijski zavezanec lahko uveljavlja vrsto davčnih olajšav, ki mu znižujejo končno obveznost za plačilo dohodnine. Olajšave so namenjene za različne namene, tako da jih lahko razvrstimo v naslednje skupine: splošne davčne olajšave (odbitni zneski), z zaposlitvijo povezani stroški, posebni izdatki in izredne obremenitve.

⁶Povzeto po Federal Ministry of Finance, Austrian tax book 2007, 2006

5.3.1. Splošne davčne olajšave (odbitni zneski)

Odbitni zneski so zneski, ki ne zmanjšujejo davčne osnove, ampak so odbitek v določenem znesku (niso odvisni od davčne progresije posameznika). Upoštevajo se za vse leto v enem znesku (izjema sta preživnina in olajšave za otroke).

Davčni zavezanec lahko pri izračunu obdavčljivega dohodka upošteva naslednje odbitne zneske.

- Olajšava zaposlenega davčnega zavezanca v višini 54 eur letno.
- Olajšava za prevoz na delo v višini 291 eur letno. Višina odbitka je odvisna od oddaljenosti od delovnega mesta. Če je ta oddaljenost večja, lahko zaposleni pod posebnimi pogoji upošteva tudi pavšalni znesek stroška kot strošek v zvezi z doseganjem dohodka.
- Olajšava za zavezance – upokoјence v višini 400 eur letno (od 17.000 do 25.000 eur). Za pokojnine višje od 25.000 eur se olajšave ne more uporabiti.
- Samohranilci in zavezanci, katerih dohodki partnerja ne presegajo določene meje (2.200 eur za pare brez otrok in 6.600 eur za pare z otroki), lahko zmanjšajo davčno osnovo za 364 eur letno.
- Olajšava za vzdrževane člane samohranilcev in zavezancev, katerih partnerji ne presegajo v prejšnjem odstavku navedenega zneska dohodka, znaša 494 eur za enega otroka, 669 eur za dva otroke in dodatnih 220 eur za vsakega nadaljnjega otroka.
- Olajšava oziroma odbitek za preživljanje pripada davčnemu zavezancu, ki je zavezan preživljati otroke, ki ne spadajo k njegovemu gospodinjstvu (nezakonski otroci, otroci iz razvezanih zakonov). Odbitek za preživljanje se prizna glede na število otrok in znaša 25,50 eur mesečno za prvega otroka, 38,20 eur mesečno za drugega otroka in 50,90 eur mesečno za tretjega in vsakega nadaljnjega otroka.
- Do olajšave oziroma otroškega odbitka je upravičen vsak davčni zavezanec, ki prejema družinski dodatek. Posebnost »otroškega odbitka« je ta, da odbitni znesek ne pomeni davčne razbremenitve kot v primeru ostalih olajšav, ampak povišanje družinskega dodatka. Le-ta se izplačuje izključno skupaj z družinskim dodatkom in pripada praviloma le upravičencem do družinskega dodatka. Za vsakega otroka se priznava odbitni znesek v višini 50,90 eur na mesec.
- Do dodatnega otroškega odbitka je opravičen davčni zavezanec, ki ima več kot tri otroke in katerih družinski dohodek ne preseže z zakonom določene meje (45.000 eur). Za tretjega in vsakega nadaljnjega otroka mu pripada 36,40 eur odbitka mesečno.

5.3.2. Posebni izdatki

Posebni izdatki so izdatki, ki zavezancu dovoljujejo zmanjšanje davčne osnove, pri tem pa velja temeljno načelo, da morajo izvirati iz zasebnega življenja in ne morejo biti ne poslovni strošek ne strošek za doseganje dohodkov na področju neposlovnih dohodkov. Davčno osnovo zmanjšajo v tistem letu, v katerem nastanejo.

Posebni izdatki so naslednji:

- rente in dolgoročne obveznosti (predvsem izdatki, ki se nanašajo na dosmrtno in skrbniške rente),
- zasebno osebno zavarovanje (premije za prostovoljno zdravstveno, nezgodno, življenjsko zavarovanje, upokojenske in podporne blagajne),
- prostovoljno dodatno zavarovanje (dodatno zavarovanje zaradi pravice do polne pokojnine),
- ustvarjanje stanovanjskega prostora (gradbeni stroški nastali zaradi gradnje individualne hiše ali stanovanja, upošteva se tudi za nakup parcele),
- sanacija stanovanja,
- prispevki cerkvam in drugim religioznim ustanovam (upošteva kot posebni izdatek do višine 100 eur),
- stroški za strokovno davčno svetovanje (reševanje problemov na področju davkov),
- raziskovalno in znanstveno izobraževanje (darila na univerzah ter v drugih razvojno-raziskovalnih centrih),
- nakup novo izdanih delnic ali potrdil o udeležbi v dobičku (nakup vrednostnih papirjev mora biti opravljen pri avstrijski kreditni instituciji za dobo 10 let).

Letna olajšava za posebne izdatke znaša 60 eur (pavšalni znesek), razen če zavezanec utemelji višje stroške. Določen je tudi najvišji možen znesek vseh izrednih odhodkov, ki se lahko uveljavlja v skupnem znesku 2.920 eur. Za samohranilce se ta znesek podvoji, če pa ima zavezanec več kot tri otroke, se olajšava poveča še za 1.460 eur. Pri tem velja opozoriti, da se dohodek ne more znižati za tako določen maksimalni znesek, ampak samo za četrtno tega zneska. Če davčni zavezanec v letu zasluži več kot 50.900 eur, v svoji dohodnini ni upravičen do uveljavitve posebnih izdatkov.

5.3.3. Izredne obremenitve

Izredne obremenitve so osebni izdatki, utemeljeni s posameznikovo omejeno sposobnostjo, zaradi česar je potreba po višjem eksistenčnem minimumu, ki ne sme biti obdavčen. Za izredne obremenitve velja:

- gospodarska sposobnost davčnega zavezanca je bistveno ovirana,
- obremenitev je neizbežna,
- obremenitev je izredna.

Stopnja izredne obremenitve je določena v odstotkih in je odvisna od osnove (dohodka) in jo lahko izračunamo na naslednji način:

skupni bruto dohodek
 - neobdavčeni znesek
 - stroški, potrebni za doseg dohodka
 - posebni izdatki
 = osnova (dohodek) za odmero izrednih obremenitev

Tabela 14: Stopnje izrednih obremenitev

Če je osnova (dohodek)	je odstotek izredne obremenitve
do 7.300 eur	6 %
nad 7.300 eur do 14.600 eur	8 %
nad 14.600 eur do 36.400 eur	10 %
nad 36.400 eur	12%

Vir: Austrian tax book 2007, 2006.

Najpogostejši vzroki izredne obremenitve so naslednji:

- Strošek bolezni, ki vključuje stroške zdravljenja pri zdravniku in zobozdravniku, stroške zdravil, dodatne stroške v bolnišnici, stroške prevoza do zdravnika ali bolnišnice, stroške posebnih stekel za očala, stroške psihoterapevta in zdravil, ki jih ta predpiše. V nobenem primeru niso odbitne postavke stroški preventivnega zdravljenja.
- Dom za nego bolnikov - kot izredna obremenitev se obravnava vse, kar je potrebno za pokritje povečanja izdatkov. Gre za dodatek za pomoč in postrežbo, za gospodinjski dodatek.
- Pogrebni stroški, ki se obravnavajo kot izredna obremenitev samo v primeru, ko dediščina umrlega ni večja od zakonsko priznanih stroškov podjetja (3.000 eur leta 2006).

5.3.4. Stroški, nastali v povezavi s pridobitvijo dohodka

V to kategorijo uvrščamo stroške, ki so neposredno povezani s pridobivanjem dohodka in zaposlitvijo in so zaradi tega tudi nastali. Sem uvrščamo predvsem delovno obleko, delovna oprema, delovna soba, računalnik, strokovna literatura, internet, dnevnice, službena potovanja, jezikovni tečaji, stroški študija, stroški prenočišča.

Vsak davčni zavezanec lahko zniža davčno osnovo iz naslova stroškov, ki so nastali zaradi pridobivanja dohodkov v višini 132 eur letno. V kolikor so ti stroški višji, je potrebno pri napovedi vložiti ustrezna dokazila. Glede te vrste stroškov se pojavljajo težave predvsem pri dokazovanju, ali so res potrebni za pridobivanje dohodka oz. ali jih zavezanec uporablja izključno v te namene.

Avstrijska zakonodaja pozna štiri davčne razrede, razpon znotraj razredov pa se bistveno razlikuje od slovenskega sistema. Avstrijska zakonodaja najnižji razred zavezancev, katerih letni

dohodek ne preseže 10.000 eur, oprosti plačila dohodnine, medtem ko tistim najpremožnejšim vzame kar 50% obdavčljivega dohodka.

Tabela 15: Dohodninska lestvica Avstrije za leto 2007

Če znaša neto davčna osnova	znaša dohodnina
0 – 10.000 eur	0 %
10.000 eur – 25.000 eur	38,333 %
25.000 eur – 51.000 eur	43.496 %
nad 51.000 eur	50 %

Vir: European Tax Handbook 2006, 2006.

Pri določitvi osnove za dohodnino je treba biti pozoren na različne olajšave, ki jih zavezanec lahko uveljavlja pri svoji napovedi. Nekatere olajšave namreč znižujejo davčno osnovo, medtem ko druge znižujejo davčno obveznost davčnega zavezanca.

5.4. Socialni prispevki

Po mednarodnih raziskavah izredno kvalitetno življenje v Avstriji temelji na visoko razvitem sistemu socialne varnosti. Ta zagotavlja obsežno zaščito prebivalcev v primeru bolezni, v starosti in v primerih nesreč pri delu. Velik del dejavnosti socialnega zavarovanja pa temelji na preprečevanju obolenj in informiranju prebivalcev o zdravem načinu življenja. Vse storitve se plačujejo iz prispevkov zavarovancev in delodajalcev, pri pokojninah pa delno iz davčnih sredstev.

Obvezno socialno zavarovanje v Avstriji obsega zdravstveno zavarovanje, nezgodno zavarovanje, pokojninsko zavarovanje in zavarovanje za primer brezposelnosti. Te vrste prispevkov se financirajo s prispevki po različnih prispevnih stopnjah od mesečnega zaslužka do določene višine. Socialne prispevke od plač plačujejo tako delavci kot delodajalci, stopnje teh prispevkov pa so prikazane v naslednji tabeli. Pri tem naj poudarim, da je stopnja prispevkov odvisna od tega, ali delavec spada v krog »belih ovratnikov« (visoko izobražen sloj prebivalstva, zaposlen v storitvenem sektorju) ali v krog »modrih ovratnikov« (fizični delavci, manj izobražen sloj prebivalstva). Razlika v stopnji prispevka za ti dve vrsti je samo pri zdravstvenem zavarovanju.

Tabela 16: Stopnje prispevkov za socialno zavarovanje

Vrsta prispevka za socialno zavarovanje	Prispevki delavca		Prispevki delodajalca	
	»beli ovratniki«	»modri ovratniki«	»beli ovratniki«	»modri ovratniki«
pokojninsko zav.	10,25 %	10,25 %	12,55 %	12,55 %
zdravstveno zav.	3,75 %	3,95 %	3,75 %	3,55 %
zavarovanje za primer brezposelnosti	3,00 %	3,00 %	3,00 %	3,00 %
prispevek za stan. sklad	0,50 %	0,50 %	0,50 %	0,50 %
nezgodno zav.	/	/	1,40 %	1,40 %
pribitek po plačilni nesposobnosti	/	/	0,70 %	0,70 %
skupaj	17,50 %	17,70 %	21,90 %	21,70 %

Vir: European Tax Handbook 2006, 2006.

Za določeno skupino zaposlencev mora delodajalec poleg zgoraj naštetih prispevkov plačati še 2% prispevek za nočno in težko delo. Oba, delavec in delodajalec, morata plačati 0,7% prispevek kot odškodnino za naravne nesreče, medtem ko morajo nekateri delavci plačati 0,5% prispevek za delavsko zbornico.

Za vse zgoraj naštete prispevke je določena najvišja osnova, od katere se še plačuje prispevke. Ta je v letu 2006 znašala 3.750 eur, v letu 2007 pa 3.840 eur na mesečni ravni. Nad tem zneskom je plača zaposlenega prosta plačila socialnih prispevkov. To pomeni, da so zaposleni z zelo visokimi dohodki bistveno manj obdavčeni v Avstriji kot v Sloveniji. Skupna obremenitev plače s socialnimi prispevki znaša 39,4 % za »bele ovratnike« in 42,6 % za »modre ovratnike«.

Socialno zavarovanje v Avstriji ponuja s svojimi tremi vejami zdravstvenega, nezgodnega in pokojninskega zavarovanja obsežno zaščito. Skoraj celotno avstrijsko prebivalstvo je zajeto v vsaj eni izmed vej avstrijskega zavarovanja.

- Socialno pokojninsko zavarovanje

Približno 3,2 milijona zaposlenih je pokojninsko zavarovanih. Mesečno je izplačano približno 2 milijona pokojnin. Socialno pokojninsko zavarovanje je v Avstriji eno najpomembnejših zavarovanj. Ugodnosti iz socialnega zavarovanja so starostna pokojnina, predčasna starostna pokojnina pri dolgem zavarovalnem obdobju, pokojnina zaradi nezmožnosti zaposlitve, družinska pokojnina, rehabilitacijski ukrepi in zdravstveno varstvo.

Pravica do pokojnine je odvisna od trajanja zavarovanja, od davčne osnove in pri starostnih pokojninah od starosti.

- Socialno nezgodno zavarovanje

Nezgodno zavarovanje se do 99,6% financira iz prispevkov delodajalcev in do 0,4% iz prispevkov fonda družinskih razdelitev stroškov. Storitve nezgodnega zavarovanja so

preprečevanje nesreč pri delu in poklicnih boleznih, delovno medicinska oskrba, zdravljenje posledic nesreč, rehabilitacija, odškodnine po nesrečah pri delu in poklicnih boleznih.

- Socialno zdravstveno zavarovanje

Približno 7,9 milijonov oseb, kar predstavlja 98% prebivalstva, je zavarovano v okviru zdravstvenega zavarovanja. Storitve zdravstvenega zavarovanja so preventivni pregledi (pregledi mladostnikov, preventivni pregledi, spodbujanje zdravljenja), storitve v primeru bolezni (zdravniška pomoč, zdravila, zdravljenje v bolnišnici, medicinska domača nega bolnikov, psihoterapija, medicinska rehabilitacija,...), povračilo stroškov za zdravilne pripomočke.

6. Primerjava obdavčitve plač med Slovenijo in Avstrijo

Zadnji del diplomskega dela je namenjen sami primerjavi plač med Slovenijo in Avstrijo. Namen diplomskega dela je bil ugotoviti, katera država je davčno bolj ugodna za zaposlene, pri tem sem dala poudarek zaposlenim z višjimi dohodki (strokovnjaki, direktorji). To pa zaradi tega, ker menim, da je konkurenčni boj med državama ravno za ta dohodkovno višji sloj zaposlenih. S primerjavo bom tudi pokazala, ali se je Slovenija z novim paketom davčnih reform približala evropskim davčnim sistemom, kot je tudi njen dolgoročni cilj, in na katerih področjih so odstopanja še velika.

V obeh državah je dohodek fizičnih oseb obdavčen po načelu svetovnega dohodka in s progresivno lestvico. Najvišja mejna davčna stopnja v Avstriji znaša 50%, medtem ko se je v Sloveniji v letošnjem letu meja znižala s 50% na 41%. Vendar ima Avstrija nižjo spodnjo mejno davčno stopnjo, saj so dohodki do 10.000 eur letno izvzeti iz davčnega obračuna, medtem ko so v Sloveniji obdavčeni vsi prejeti dohodki. Slovenski davčni zavezanci z najnižjimi dohodki relativno hitro presežejo prvi dohodninski razred. Bistvena prednost Avstrije je tudi v tem, da davčni zavezanci kasneje dosežejo zgornjo mejo obdavčitve kot zavezanci v Sloveniji. Z najvišjo stopnjo obdavčitve so v Sloveniji obdavčeni dohodki nad 13.600 eur, medtem ko je v Avstriji dosežena najvišja stopnja nad 51.000 eur.

V obeh državah priznavajo določene izdatke, ki znižujejo davčno osnovo. V Avstriji so poleg priznanih odstotkov izdatkov določeni tudi maksimalni zneski olajšav, medtem ko imamo v Sloveniji določene odstotke brez zgornjih omejitev.

V Sloveniji so s socialnimi prispevki obdavčeni vsi dohodki ne glede na višino, v Avstriji pa so dohodki nad zakonsko določeno mejo oproščeni plačila prispevkov za socialno varnost. Za leto 2006 je ta meja znašala 3.750 eur mesečno oz. 45.000 eur letno, za leto 2007 pa 3.840 eur oz. 46.080 eur. V Avstriji se običajno delavcu izplačata tudi trinajsta in štirinajsta plača, ki sta prav tako nad zneskom 7.260 eur v letu 2006 in 7.680 eur v letu 2007 oproščeni plačila prispevkov za socialno varnost. Za 13. in 14. plačo je določena šestodstotna davčna stopnja. V Sloveniji se prispevkov za socialno varnost ne plača pri izplačilu regresa, vendar le, če regres ne presega 70%

povprečne plače predpreteklega meseca zaposlenih v RS. Pri izplačilu regresa je določena povprečna stopnja davka za zadnjo obračunano plačo.

6.1. Praktični primer izračuna obdavčitve plač v Sloveniji in Avstriji

V nadaljevanju sta prikazana dva računski primera obdavčitve plač in primerjava med njima. Ker je sistem olajšav v obeh državah različen, je obdavčenje posameznika težko enostavno prikazati. Zato sem v naslednjih dveh primerih predvidevala, da je prikazani davčni zavezanec samska oseba brez otrok, ki ne uveljavlja nobenih olajšav za različne izdatke. Bruto plača v obeh državah je enaka. V prvem primeru je bruto plača zaposlenega na letni ravni enaka 50.000 eur, v drugem primeru pa 100.000 eur. Pri izračunu avstrijske plače je upoštevano, da dobi delavec v enem letu 14 plač, kot mu tudi po zakonu pripada. V slovenskem primeru je v bruto plači upoštevani minimalni regres v višini 617 eur bruto. Podjetje mu izplača tudi povračilo stroškov za prevoz in prehrano, v višini 1.738 eur. Noben od izračunov prav tako ne upošteva nobenih olajšav, ki jih davčni zavezanec lahko uveljavlja. Z izračunom bi rada ugotovila, koliko prispevkov za socialno varnost bo moral plačati zaposleni v obeh državah, kolikšen znesek dohodnine mu bo odmerjen in kolikšen bo celotni strošek njegove plače za podjetje, v katerem je zaposlen.

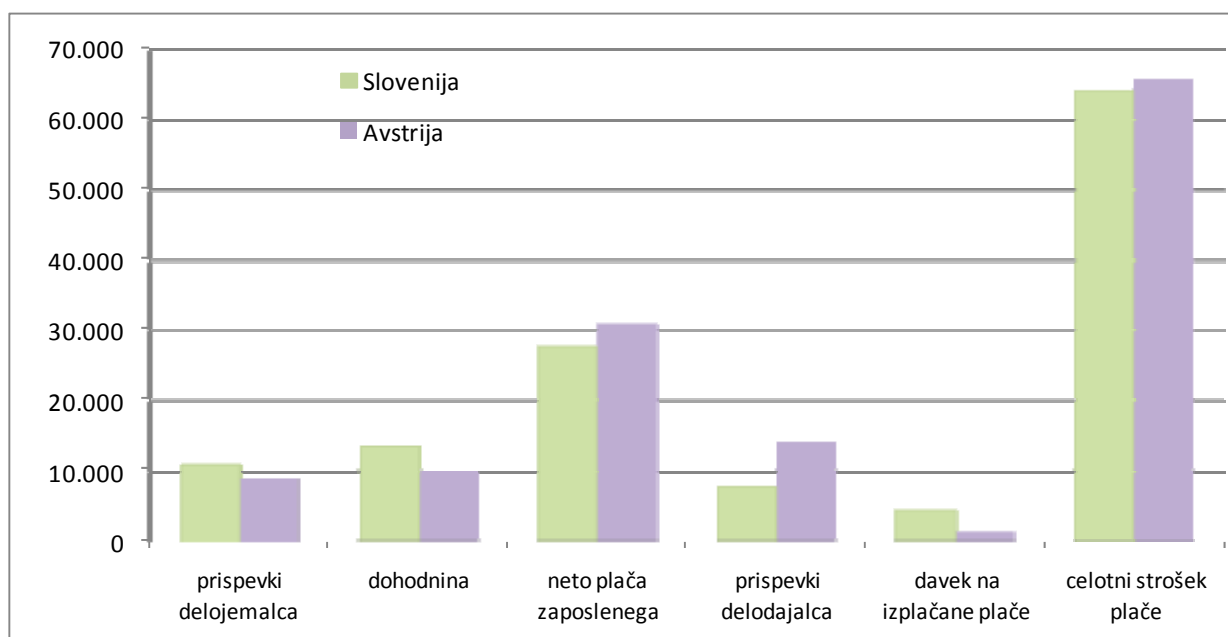
▪ Primer 1⁷

Tabela 17: Primer izračuna plače v Sloveniji in Avstriji pri bruto plači 50.000 eur

Podatki za izračun plače	Slovenija	Avstrija
bruto plača zaposlenega	50.000 eur	50.000 eur
prispevki delojemalca	10.914 eur	8.929 eur
dohodnina	13.373 eur	10.062 eur
neto plača zaposlenega	25.713 eur	31.009 eur
malica in prevoz	1.738 eur	/
znesek za izplačilo	27.451 eur	31.009 eur
% neto plače v bruto plači	55 %	62 %
prispevki delodajalca	7.951 eur	14.129 eur
davek na izplačane plače	4.395 eur	1.500 eur
celotni strošek plače	64.084 eur	65.629 eur

⁷ Povzeto po Forbes, 2007

Slika 2: Prikaz obdavčitve plače v Sloveniji in Avstriji pri 50.000 eur bruto znesku

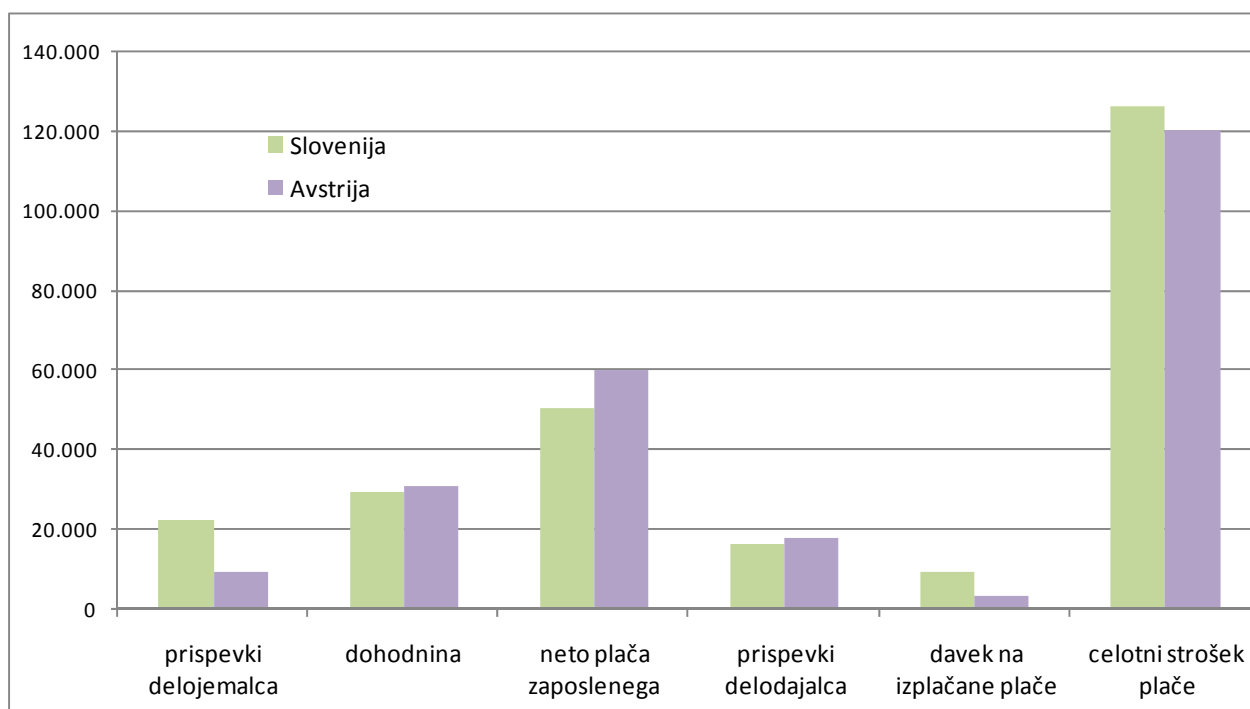
Kot je razvidno iz zgornjega izračuna in grafa, dobi pri letni bruto plači 50.000 eur slovenski davčni zavezanec 3.558 eur manj neto plače kot avstrijski davčni zavezanec. Do razlike pride zaradi tega, ker slovenski delavec plača več socialnih prispevkov delojemalca, več dohodnine, višji davek na izplačane plače in pa povračila stroškov za prevoz in malico. Vendar pa na drugi strani avstrijski delodajalec plača višje prispevke delodajalca. Zaradi tega se plača, kot celotni strošek za podjetje, med državama bistveno ne razlikuje. Ker avstrijski delodajalec plača tako visoke prispevke, predstavlja pri bruto plači 50.000 eur letno avstrijska plača višji strošek za podjetje. Vendar pa dobi avstrijski delavec višji znesek za izplačilo kot slovenski delavec. To pomeni, da so slovenske plače v primerjavi z avstrijskimi relativno visoko obdavčene. Iz zgornjega primera lahko povzamemo, da je avstrijski delavec v boljšem položaju od slovenskega delavca, vendar pa avstrijski davčni organ bistveno bolj obdavči delodajalca kot delavca. Plača z vidika celotnega stroška za podjetje je malenkostno višja v Avstriji. To pomeni, da se je davčno breme z delavcev preneslo na delodajalce, ki plačujejo zelo visoke davke za svoje zaposlene.

Primer 2⁸

Tabela 18: Primer izračuna plače v Sloveniji in Avstriji pri bruto plači 100.000 eur

Podatki za izračun plače	Slovenija	Avstrija
bruto plača zaposlenega	100.000 eur	100.000 eur
prispevki delojemalca	21.964 eur	9.075 eur
dohodnina	29.343 eur	30.827 eur
neto plača zaposlenega	48.693 eur	60.098 eur
malica in prevoz	1.738 eur	/
znesek za izplačilo	50.431 eur	60.098 eur
% neto plače v bruto plači	50,00 %	60,10 %
prispevki delodajalca	16.000 eur	17.532 eur
davek na izplačane plače	8.845 eur	3.000 eur
celotni strošek plače	126.583 eur	120.523 eur

Slika 3: Prikaz obdavčitve plače v Sloveniji in Avstriji pri 100.000 eur bruto znesku

Tudi iz drugega primera je razvidno, da je avstrijski delavec v bistveno boljšem položaju od slovenskega delavca. Pri 100.000 eur na letni ravni dobi avstrijski delavec 9.667 eur višji znesek za izplačilo kot slovenski delavec. Do tako velike razlike pride zato, ker se v Avstriji nad določeno mejo socialni prispevki ne obračunavajo več. Kljub temu so prispevki delodajalca v avstrijskem primeru višji, ker avstrijski delodajalec poleg socialnih prispevkov, plača tudi prispevek za odpravnino in delodajalčev prispevek, ki ju v Sloveniji ne poznamo. Vendar v

⁸ Povzeto po Michael Knaus, Avstrija in Slovenija: Socialna varnost tujcev ob upoštevanju direktive EU 1408/71, 2006

kolikor je zaposlena oseba hkrati tudi direktor, teh dodatnih prispevkov ne obračunamo. V tem primeru je celotni strošek plače za podjetje še nižji. Iz drugega primera vidimo, da so visoko izobraženi zaposleni z visokimi dohodki v Avstriji v bistveno boljšem položaju kot slovenski visoko izobraženi zaposleni. Vendar če gledamo plačo z vidika celotnega stroška za podjetje, vidimo, da je le-ta v Sloveniji bistveno višji kot v Avstriji, kar pomeni, da so slovenske plače zelo visoko obdavčene v primerjavi z avstrijskimi plačami.

Tabela 19: Primerjava obremenitve plač v Sloveniji in Avstriji

	Avstrija	Slovenija	Slovenija	Slovenija
strošek delodajalca	120.545 eur	120.545 eur	126.741 eur	153.253 eur
bruto	100.002 eur	95.046 eur	100.002 eur	121.212 eur
znesek izplačila	60.100 eur	48.074 eur	50.352 eur	60.100 eur

Vir: Knaus Michael, Avstrija in Slovenija: Socialna varnost tujcev ob upoštevanju direktive EU 140/71, 2006.

Iz zgornje primerjave lahko vidimo, da je slovenska plača bistveno bolj obdavčena od avstrijske plače. Pri izračunu sem upoštevala, da sta pri avstrijskih plačah izplačani tudi 13. in 14. plača. Pri izračunu slovenske plače je zanemarljiv obračun regresa v višini 617 eur, ker je razlika v izračunu minimalna, upoštevano pa je povračilo stroškov za prevoz in prehrano, ki sta po slovenski zakonodaji neobdavčena.

Če predpostavimo, da predstavlja strošek plače enako obremenitev za slovensko in avstrijsko podjetje, dobi slovenski delavec 12.026 eur nižjo neto plačo kot delavec v Avstriji. Pri enaki bruto plači v obeh državah dobi slovenski delavec 9.748 eur nižje neto izplačilo, njegova plača pa za podjetje predstavlja za 6.196 eur višji strošek kot v avstrijskem primeru. V kolikor bi slovensko podjetje želelo delavcu izplačati enako neto plačo, kot jo ima delavec v Avstriji, bi njegova plača za podjetje predstavljala 32.708 eur višje stroške. To so izračuni, ki jasno prikazujejo, kako draga je delovna sila v Sloveniji.

7. Sklep

Vsaka država pobira davke, to je njena suverena pravica. Vendar niso vse države enako »davčno drage« za svoje državljane. Zato predvsem delavci z višjimi dohodki iščejo davčno ugodnejše države za svoje bivanje v želji po povečanju svoje ekonomske moči.

Slovenija je v zadnjih nekaj letih kar nekajkrat spremenila svojo zakonodajo. S tem je želela na eni strani zmanjšati revščino med delavci z zelo nizkimi dohodki, na drugi strani pa preprečiti odhod tistih z zelo visokimi dohodki v davčno ugodnejše države. Podobno kot v drugih evropskih državah, je tudi v Sloveniji dohodnina daleč najpomembnejši neposredni davek fizičnih oseb. In prav Zakon o dohodnini je v zadnjih nekaj letih doživel največ sprememb. Dejstvo je, da so plače v Sloveniji zelo visoko obdavčene v primerjavi z ostalimi evropskimi

državami in da je slovenski davčni sistem za tuje vlagatelje nepriljubljen. Celo slovenski visoko izobraženi kadri zapuščajo domača podjetja in odhajajo v tujino, kjer imajo za enako delo bistveno višje plače in boljši življenjski standard. Zato je bila davčna reforma v Sloveniji nujno potrebna.

S 1.1.2007 je v veljavo stopil novi Zakon o dohodnini, ki ne prinaša velikih sprememb na področju vsebinskih opredelitev. Bistvene spremembe se nanašajo predvsem na olajšave in na stopnje obdavčitve. Med olajšavami se je največ povečala splošna olajšava in pa olajšava za vzdrževane družinske člane z več kot tremi otroki. Velika sprememba je tudi pri študentskem delu, kjer se je olajšava celo prepolovila in je po novem enaka splošni olajšavi. Prav tako se je v letošnjem letu znižal davek na izplačane plače, ki bo do leta 2009 popolnoma ukinjen. Dohodninska lestvica se je omejila na samo tri dohodninske sisteme. Najnižja stopnja obdavčitve je 16%, medtem ko se je najvišja stopnja znižala s 50% na 41%. To je le nekaj ukrepov novega dohodninskega sistema, ki želi razbremeniti aktivni dohodek fizičnih oseb. Ker me je zanimalo, koliko se je plačilni sistem v Sloveniji dejansko izboljšal, sem naredila primerjavo med obdavčitvijo plače po starem in novem Zakonu o dohodnini z upoštevanjem tudi ostalih sprememb, ki so bile sprejete v letošnjem letu. Izračuni so pokazali, da so se plače delavcem v prvem dohodninskem razredu povišale minimalno, medtem ko je pri tistih v drugem in tretjem dohodninskem razredu razlika bistveno večja. Kot sem tudi predvidevala, je v vseh dohodninskih razredih mogoče zaznati pozitiven vpliv novih davčnih zakonov.

Vendar, ker je cilj Slovenije postati konkurenčna ostalim evropskim državam, sem v diplomskem delu prikazala tudi, kakšna je plačilna politika v sosednji državi Avstriji, ki je hkrati tudi naša neposredna »davčna tekmovalnica«. Le-ta se pri obdavčitvi plač kar precej razlikuje od slovenske obdavčitve. Bistvene razlike so predvsem v sami dohodninski lestvici, kot tudi pri uveljavljanju olajšav in socialnih prispevkov. V Avstriji je dohodninska lestvica sestavljena iz štirih razredov, vendar je v prvem dohodninskem razredu stopnja obdavčitve enaka 0%, kar pomeni, da so obdavčeni dohodki, ki so višji od 10.000 eur. Prav tako davčni zavezanec v Avstriji kasneje doseže višje davčne razrede in najvišji razred s 50% obdavčitvijo doseže šele pri dohodku, ki presega 51.000 eur. Slovenski davčni zavezanec najvišji prag obdavčitve doseže že pri 13.600 eur letno. Olajšave, ki jih lahko uveljavlja avstrijski davčni zavezanec, so zneskovno omejene, prav tako tisti z najvišjimi dohodki nekaterih olajšav ne morejo uveljavljati. Avstrijski davčni sistem pozna več različnih vrst olajšav, ki so tudi bolj kompleksne za ugotavljanje njihove upravičenosti. V veliko boljšem položaju so predvsem avstrijski zaposleni z visokimi dohodki, kajti določena je zgornja meja dohodka, od katerega se še plačuje prispevke za socialno varnost. Ta meja je v letu 2006 znašala 45.000 eur na letni ravni.

Iz vseh ugotovitev, ki so zgoraj naštet, lahko povzamem, da Slovenija sicer sledi trendu obdavčevanja plač v Evropski uniji, vendar je še vedno manj konkurenčna v primerjavi z njimi. Zato menim, da bo na področju obdavčitve dohodka potrebno sprejeti še kakšno davčno reformo, ki bo še dodatno znižala obdavčitev plač in na ta način omogočila Sloveniji konkurirati davčno bolj ugodnim državam. Edini problem, ki ga pri tem vidim, je ta, da bo slovenska vlada izpad

dohodka zaradi nižjih davkov pri plačah verjetno nadomestila s povečanjem katerega od drugih davkov, ki jih plačujemo državljani. Sicer pa je Slovenija z vrsto novih davčnih zakonov bistveno izboljšala položaj slovenskih davčnih zavezancev na področju plačilne politike, davkov pa v nobenem primeru ne bomo mogli nikoli odpraviti. Naj omenim misel, ki jo je zapisal nekdanji ameriški politik Benjamin Franklin: »Na tem svetu nič ni gotovo, razen smrti in davkov.«.

Literatura

1. Bužinel Maja: Prostovoljno zdravstveno zavarovanje v Sloveniji in izbranih državah EU. Diplomsko delo. Ljubljana : Ekonomska fakulteta, 2006. 61 str.
2. Hribar Milič Samo: Predlog za nacionalni akcijski načrt: reforma trga dela. Finance, Ljubljana, 18.5.2005, str. 17.
3. Klun Maja: Does tax competition make tax reform essential?. Uprava, Ljubljana, 4(2006), 2/3, str. 7-24.
4. Knaus Michael: Avstrija in Slovenija: Socialna varnost tujcev ob upoštevanju direktive EU 1408/71. Konferenca računovodja. Ljubljana, 2006, str. 21-24.
5. Kobal Aleš: Dohodnina po novem. Maribor : Davčno-finančni raziskovalni inštitut, 2004, 313 str.
6. Kobal Aleš et al.: Nova dohodnina in davek od odhodka pravnih oseb. Maribor : Forum Media, 2006, [ločena poglavja].
7. Kruhar Puc Romana, Galič Jana: Obdavčitev plač in drugih prejemkov ter povračila stroškov v zvezi z delom. Lesce : Legat, 2005, 308 str.
8. Mednarodni računovodski standardi 2001. Ljubljana : Slovenski inštitut za revizijo, 2001, 1356 str.
9. Ošljaj Biserka: Zakon o dohodnini z uvodnimi pojasnili. Ljubljana : Uradni list Republike Slovenije, 2005, str. 54-55.
10. Pust Katja: Manj olajšav, višje neto plače. Finančni magazin, Ljubljana, 2006, november, 3, str. 26-28.

Viri

1. Austrian Tax Book 2007. Dunaj : Federal Ministry of Finance, 2006.
2. Bilten javnih financ: Konsolidirana globalna bilanca javnega financiranja. Ljubljana : Ministrstvo za finance, 2007/9, str. 11-12.
3. Slovenija jutri. Urad vlade za informiranje, 8 str.
[URL: http://www.slovenijajutri.gov.si/uploads/tx_publikacije/davcna_reforma_za_boljsi_jutri.pdf], 8.2.2007.
4. European Tax Handbook 2006. Amsterdam : IBFD, 2006, str. 49-59.
5. Forbes Global Tax Misery Index 2007.
[URL: http://www.forbes.com/media/pdfs/2007/misery/single_50.pdf], 1.9.2007.
6. Poslovno poročilo Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije za leto 2006. Ljubljana : Zavod za zdravstveno zavarovanje, 2007, 127 str.
7. Predstavitev država Avstrije.
[URL: <http://www.izvoznookno.si/podatki/aut/predstavitev/>], 1.9.2007.
8. Slovenski računovodski standardi 2006. Ljubljana : Slovenski inštitut za revizijo, 2006, 273 str.

9. Stopnje dohodnine in davčne olajšave za leto 2006.
[URL: http://www.durs.gov.si/si/davki_predpisi_in_pojasnila/dohodnina_pojasnila/stopnje_dohodnine_za_leto_2006/lestvica_za_odmero_dohodnine_in_olajsave_za_leto_2006/],
8.8.2007.
10. Stopnje dohodnine in davčne olajšave za leto 2007.
[URL: http://www.durs.gov.si/si/davki_predpisi_in_pojasnila/dohodnina_pojasnila/stopnje_dohodnine_za_leto_2007/lestvica_za_odmero_dohodnine_in_olajsave_za_leto_2007/],
8.8.2007.
11. Varčevanje za dodatno pokojnino.
[URL: http://www.3plus.si/index.php?option=com_content&task=view&id=39&Itemid=31],
15.8.2007.
12. Zakon o davku na izplačane plače (Uradni list RS, št. 34/1996, št. 21/2006).
13. Zakon o delovnih razmerjih (Uradni list RS, št. 42/2002).
14. Zakon o dohodnini (Uradni list RS, št. 59/2006-UPB4, št. 117/2006).
15. Zakon o kolektivnih pogodbah (Uradni list RS, št. 43/2006).
16. Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 109/2006).
17. Zakon o prispevkih za socialno varnost (Uradni list RS, št. 5/1996).
18. Zakon o starševskem varstvu in družinskih prejemkih (Uradni list RS, št. 110/2006-UPB2).
19. Zakon o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti (Uradni list RS, št. 107/2006-UPB1).
20. Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Uradni list RS, št. 72/2006-UPB3).